БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«ҚИЗИЛ УЗБЕКИСТАН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

43-йил чиқиши
№ 238 (11.987)

Сешанба, 10 октябрь 1961 йил.

Баҳоси 2 тийин

КОММУНИЗМ ҚУРУВЧИСИНИНГ АХЛОҚ КОДЕКСИ

Энг адолатли ва энг мукаммал коммунистик жамият қуриш совет халқининг бевосита амалий вазифаси, жонажон иши бўлиб қолди. Кўп қиррали социалистик хўжалигимизнинг ҳамма соҳаларида заковатли халқимиз кун сайин эришаётган улкан ютуқлар озод кишининг барча гўзал ҳислатлари тўла намоён бўладиган улуғвор жамият тантанасини тобора яқинлаштирмоқда.

Юксак коммунистик онг, меҳнатсеварлик ва интизом, жамият манфаатларига садоқат коммунистик жамият кишисига хос фазилатлардир. КПСС Программаси проектида ана шундай деб таъкидланган. Жонажон партиямиз коммунизм ғалабасини таъминламоқ учун моддий-техника базасини яратишнинг ўзигина кифоя қилмайди, балки янги кишини, яъни зўр идрокли, ижодкор, партия ва халқ ишига садоқат билан хизмат қилувчи кишиларни вояга етказиш орқали коммунизм тантанасини таъминлаш мумкин деб, таълим беради.

Коммунизм даври кишисининг сиймоси қандай бўлиши керак? Партиямизнинг Программаси проектида ана шу саволга чуқур илмий асосда тўла жавоб берилган. Программа проектида янги киши ўзида мужассамлаштириши лозим бўлган энг муҳим ахлоқий принципларни ифодаловчи коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси таърифланган.

Коммунистик партиямиз совет кишиларининг ҳозирги авлоди коммунизм даврида яшайди, деб тантанали суратда эълон қилди. Ҳозирги авлод — коммунизмнинг муаззам биносини комил ишонч билан тиклаётган кишиларимизнинг ҳар бири коммунизм ишига ҳамма вақт содиқ бўлишлари, жамият бахт-саодати йўлида ҳалол меҳнат қилишлари, жамият бойлигини кўпайтиришлари, ижтимоий бурчни яхши англашлари, коллектив шарафи учун курашишлари, жамият ҳаётида ва шахсий ҳаётда ҳалол, ростгўй, софдил, камтар бўлишлари, адолатсизлик, текинхўрлик, виждонсизлик ва мансабпарастликка нисбатан шафқатсиз бўлишлари керак. Янги жамият кишисининг ахлоқий принциплари ана шуларни тақозо этади.

Замонамизнинг қаҳрамонлари — машъалларимизнинг ижтимоий ва шахсий ҳаётда кўрсатаётган намуналари ҳамма учун ибрат, яшаш нормасига айланиши керак. Социалистик республикамиз саноатининг ажойиб жонкуярлари — металлург Шариф Хусайнов, нефтчи Аҳмаджон Азимбоев, машинист Нозим Ҳасанов, тиқувчи мастер Татьяна Кардаш, тўқувчи Маргарита Кануникова, ғишт терувчи Раҳим Зиёевлар коммунистчасига ишлаш ва яшаш намунасини ўзларида тўла мужассамлаштирганлар.

Республикамизнинг донгдор механизаторлари Турсуной Охунова, Меликўзи Умрзоқов, атоқли пахтакор Шарофат Баракаева, сут соғувчи Зуҳра Комилова, чўпон Жабай Баликанов, чўчқабоқар Жўра Султонов, парранда боқувчи Елена Изюмова, «дала маликаси»нинг соҳибкорлари Любовь Ли, Очил Мўминов сингари ажойиб ватанпарвар меҳнат новаторлари билан ҳақли равишда фахрланамиз. Республикамиз халқ хўжалигининг барча тармоқларида ўз яратувчилик меҳнати, юксак онглилиги билан коммунизм ғалабасини тезлаштиришга катта ҳисса қўшаётган ҳақиқий ватанпарвар кишилар жуда кўп.

Лекин социалистик жамиятимиздаги барча кишиларни коммунизм даврида яшашга тўла муносиб бўлишларига эришмоқ учун ҳали кўп иш қилиш керак. Идеология соҳасидаги ишлар чин маъноси билан шу мақсадни амалга оширишга қаратилмоғи даркор. Чунки янги одамнинг вояга етиши коммунизм қурилишида актив иштирок этиш процессида, иқтисодий ва ижтимоий ҳаётда коммунистик негизларни ривожлантириш процессида, партия, давлат ва жамоат ташкилотлари олиб борадиган бутун тарбиявий иш системасининг таъсири остида юз беради. Ижтимоий тузилишнинг коммунистик формаларини яратиш жараёнида турмушда, меҳнатда, кишилар ўртасидаги муносабатларда коммунистик гоявийлик тобора кучлироқ ва мустаҳкамроқ ўрнашиб боради, коммунизм неъматларидан оқилона фойдалана билиш вужудга келади.

Ахлоқ кодексининг биринчи қоидаси — коммунизм ишига садоқат, социалистик Ватанга, социализм мамлакатларига муҳаббат деб таърифланган. Ҳар бир совет граждани бу ахлоқий принцип талабларини ўзига тўла-тўкис сингдириб, коммунизм идеалларини тезроқ рўёбга чиқаришнинг олдинги сафларида бориши, ўзининг жўшқин ҳаётини жамият кишилари ҳаётини коммунистик асосда қайта қуриш учун курашга бағишлаши керак. Чунки коммунизм ўз-ўзидан қурилмайди. Коммунизм жамияти совет кишиларининг меҳнати билан барпо этилади. Кишиларнинг ҳаёти ва тараққиёти учун керакли нарсаларнинг ҳаммасини меҳнат яратади. Ижодий меҳнат қилиш Ватанга муҳаббатнинг олий ифодасидир.

Коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексида янги замон кишисининг ички дунёсига хос бўлган социалистик ватанпарварлик ва интернационализм туйғуларининг ҳамоҳанглиги ифодаланган. Совет кишиларида бу ҳислатлар мавжуд. Кишиларимиз ўз улуғ она юртларининг ватанпарвари бўлиш билан бирга муқаддас да ҳалқисиз Ватанларининг гуллаб-яшнаши учун фидокорона курашяптилар. Шу билан бирга меҳнаткашларимиз қардош социалистик мамлакатлар халқлари билан дўстлик ва ҳамкорлик қилишни ўз интернационал бурчлари деб биладилар. Жаҳон социалистик системаси қарор топгач, совет кишиларидаги дўстлик, ватанпарварлик туйғулари социалистик мамлакатлар халқлари ҳамкорлигига жипслашиб кетди. Вазифа шундан иборатки, барча совет кишиларини, айниқса ёш авлодни юксак ватанпарварлик, интернационализм руҳида тарбиялаш ишларини янада юксак даражага кўтариш керак.

Ахлоқ кодексида жамият бойлигини сақлаш ва кўпайтириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш ҳар бир кишининг бурчи эканлиги, ижтимоий бурчни яхши англаш, жамият манфаатларининг бузилишига асло йўл қўймаслик, бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун ишлаши кераклиги, доимо киши-кишига дўст, ўртоқ ва биродар бўлиши лозимлиги қайд этилган. Шунингдек, унда коммунизмнинг тинчлик ва халқлар озодлиги ишининг душманларига муросасиз бўлиш, мамлакатимиздаги барча халқларнинг дўстлиги ва қардошлиги, миллий ва ирқий адоватларга асло йўл қўймаслик кераклиги уқтирилади.

Коммунизмга ўтиш процессида жамиятимиз ҳаётида ахлоқ асосларининг роли тобора кучаяди, маънавий факторларнинг таъсир доираси кенгаяди, шунга мувофиқ, кишилар ўртасидаги ўзаро муносабатларни маъмурий йўл билан тартибга солишнинг аҳамияти камайиб боради. Эски дунёдан мерос бўлиб қолган эгоистик ахлоқ қолдиқлари жамият ҳаётидан батамом улоқтириб ташланади ва бутун меҳнаткаш инсониятнинг манфаат ва идеалларини ифодаловчи энг адолатли, энг олижаноб ахлоқ мустаҳкам қарор топади. Ўртоқ Н. С. Хрушчев айтганидек, бизнинг фалсафамиз, бизнинг ахлоқимиз ана шунда, ҳақиқий коммунистик гуманизм ана шунда.

Коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси янги кишини вояга етказиш учун кураш дастуридир. Коммунизмга ўтиш даврида маънавий бойликни, ахлоқий софликни ва жисмоний камолатни ўзида гармоник ҳолда мужассамлаштирган янги инсонни тарбиялаш партия ташкилотларининг шарафли вазифасидир.

ТАСС АХБОРОТИ

Белгиланган планга мувофиқ, шу йил 7 октябрда Совет Иттифоқида янги типдаги кўп босқичли учирувчи ракетани Тинч океанининг марказий қисмидаги районга навбатдаги муваффақиятли учириш аниқ мўлжалланган вақтда амалга оширилди.

Ракетанинг парвози ҳамда ундаги барча системалар ва босқичларнинг иши олдиндан белгиланган программага қатъиян мувофиқ равишда ўтди.

Бошқаришнинг мутлақо янги системаси ракетанинг олдиндан белгиланган районга ғоят аниқ бориб тушишини таъминлади.

Ўлчаш системасининг маълумотларига кўра, учирувчи ракета охирги босқичидан аввалги босқичнинг макети белгиланган тушиш нуқтасининг бевосита яқинидаги сув сатҳига етиб борди.

Учириш жойи билан тушиш нуқтаси орасидаги масофа 12000 километрдан ошади.

Тинч океанининг марказий қисмида турган ва турли ўлчов аппаратлари билан таъминланган махсус кемалар программада кўзда тутилган барча ўлчовларни амалга оширдилар.

Экспериментал маълумотларни бундан кейин ҳам тўплаб бориш мақсадида илгари эълон қилинган районга янги кучли учирувчи ракеталарни учириш давом эттирилади.

САМАРҚАНД АНДИЖОННИ ҚУВИБ ЎТИБ, БИРИНЧИ ЎРИНГА ЧИҚДИ

ХОРАЗМ СУРХОНДАРЁГА, ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ФАРҒОНАГА ЕТИШ УЧУН ИНТИЛМОҚДА

☆ ☆ ☆

ИККИ СМЕНАЛИ ИШ ТАШКИЛ ҚИЛИНДИ

Пахтакор районининг КПСС XXII съезди делегати Шамси Назаров раҳбарлик қилаётган «Коммунизм» колхози кун сайин тайёрлаш пунктига йиллик планнинг 5-7 процентн миқдорида пахта жўнатмоқда.

Хўжаликнинг пахта далаларида қирқта терим машинаси ишлаб турибди. Икки сменалик иш ташкил қилинганлиги техникадан яхшироқ фойдаланишга имкон бермоқда. Республикада хизмат кўрсатган механизатор Матлуба Назарова ўз машинасининг бункеридан кун сайин 7-8 тоннадан пахта тўкмоқда. Илғор механик-ҳайдовчилар Муккаррам Пардаева, Насиба Жўраева, Рўзибой Сафаров ва бошқалар ҳам юқори иш унумига эришмоқдалар.

Машинада терилган бутун ҳосил қоп-қанорсиз ташилади. Илғор хўжалик меҳнаткашлари етти йилликнинг учинчи йили тошшириғини КПСС XXII съезди очиладиган кунгача бажариш учун курашмоқдалар.

Пахтакор районидаги Ленин номли, Сталин номли ва Калинин номли колхозларнинг механик-ҳайдовчилари ҳам пахта териш машиналарини икки сменали ишга қўчирдилар. (ЎзТАГ).

ОБИДА ҲАМРОЕВАнинг 100 ИЗДОШИ

ҒИЖДУВОН (БУХОРО ОБЛАСТИ) «ГУЛИСТОН» КОЛХОЗИНИНГ РЕСПУБЛИКАДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МЕХАНИЗАТОРИ ОБИДА ҲАМРОЕВА ЎЗ МАШИНАСИ БУНКЕРИДАН 50 ТОННАДАН ОРТИҚ ПАХТА ТЎКДИ. ҲОЗИР У КУНИГА БЕШ ТОННА ВА БУНДАН ҲАМ ОШИРИБ «ОҚ ОЛТИН» ТЕРМОҚДА.

ОБИДА ҒИЖДУВОН МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ БИЛИМ ЮРТИДА УЗИ БИЛАН БИРГА УҚИГАН ДУГОНАЛАРИГА МУРОЖААТ ҚИЛИБ, КПСС XXII СЪЕЗДИНИ ПАХТА ТЕРИШ МАВСУМ ТОПШИРИҒИНИ БАЖАРИШ БИЛАН КУТИБ ОЛИШНИ ТАКЛИФ ЭТДИ. ҲАМРОЕВАНИНГ УЗИ 17 ОКТЯБРГАЧА ҚАМИДА 125 ТОННА ПАХТА ТЕРИШГА АҲД ҚИЛДИ.

КЎПГИНА МЕХАНИЗАТОР ҚИЗЛАР ОБИДАНИНГ ЧАҚИРИҒИГА ҚЎШИЛДИ. ҲОЗИР ОБИДА ҲАМРОЕВАНИНГ ЮЗДАН ОРТИҚ ИЗДОШИ БОР, УЛАР ЎЗ МАВСУМ ТОПШИРИҒИНИ ПАРТИЯ СЪЕЗДИГАЧА БАЖАРИШГА АҲД ҚИЛГАН.

МАРРА ЯҚИНЛАШМОҚДА

Пискент районидаги Тельман номли колхоз пахта тайёрлаш планини 80 процентдан оширди. Колхоз ҳар куни 2 процентдан ошириб пахта топширмоқда.

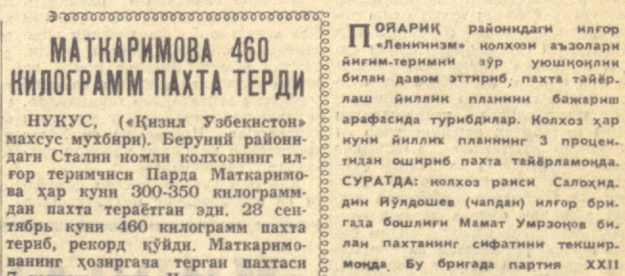
Колхознинг ўртоқ Ҳамдам Султонов бошлиқ бригадаси шу вақтгача сира кўрилмаган ҳосил етиштирди. Бригада 60 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан пахта топширди.

Колхоз теримчиларининг 70 процентн кўлмингчиларидир. Иззат Турсунова, Гулсара Қўзиева, Оббу Тожмуродова, Ибодат Ҳайдаралиева каби ўнлаб теримчилар ҳар куни 200-250 килограммдан ва ундан ошириб пахта термоқда.

Э. ЖЎРАЕВ.

МАТКАРИМОВА 460 КИЛОГРАММ ПАХТА ТЕРДИ

НУКУС, («Қизил Ўзбекистон» махсус мухбири). Беруний районидаги Сталин номли колхознинг илғор теримчиси Парда Маткаримова ҳар куни 300-350 килограммдан пахта тераётган эди. 28 сентябрь куни 460 килограмм пахта териб, рекорд қўйди. Маткаримованинг ҳозиргача терган пахтаси 7 тоннага етди. Чевар теримчи КПСС XXII съезди шарафига бу йил 20 тонна пахта теришга ваъда берган.

ПОЯРИҚ районидаги илғор «Ленинизм» колхози аъзолари йиғим-теримни зўр уюшқоқлик билан давом эттириб, пахта тайёрлаш йиллик планини бажариш арафасида турибдилар. Колхоз ҳар куни йиллик планнинг 3 процентидан ошириб пахта тайёрламоқда. СУРАТДА: колхоз раиси Салоҳиддин Йўлдошев (чапдан) илғор бригада бошлиғи Мамат Умрзоқов билан пахтанинг сифатини текширмоқда. Бу бригада партия XXII съезди очиладиган кунгача 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта сотиш учун курашмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

Қанча пахта тошширилди?

Ўзбекистон ССР областларида пахта тайёрлашнинг, ҳосилни қоп-қанорсиз ташишнинг бориши тўғрисида 1961 йил 9 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Пахта тайёрлаш — планга нисбатан, машина терими ва ҳосилни қоп-қанорсиз ташиш — мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Пахта тайёрлаш			Пахтани қоп-қанорсиз ташиш
	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Машина терими	
Самарқанд	1,50	57,83	21,50	49,46
Андижон	0,85	56,99	18,57	61,99
Сурхондарё	1,37	55,36	25,70	54,01
Хоразм	1,77	55,10	5,34	19,41
Тошкент	1,28	52,38	25,71	50,83
Бухоро	1,42	51,63	10,25	43,20
Фарғона	1,04	46,75	3,47	38,76
Қорақалпоғистон АССР	1,53	40,01	5,95	18,35

32 центнер бўлди, 50 центнер бўлади

КПСС Марказий Комитети Пленумининг партия XXII съездини чақириш тўғрисидаги қарори эълон қилингандан бақтда республикамизда, жумладан, колхозимизда гўза парвариши қизғин бораётган эди. Бу қарор барча совет халқи каби колхозчиларимизнинг ҳам ғайратини оширибгина юборди. Колхозимизнинг ҳар бир аъзоси — ёшу қари ҳамма тарихий кунни муносиб меҳнат совғаси билан кутиб олиш учун янгидан-янги ташаббус кўрсатиб ишлади. Бригадалар, звенолар ва колхозчилар ўртасида съезд шарафига бошланган социалистик мусобақа тобора авж олдирилди. Бу — ўз самарасини кўрсатди. Ҳамма майдонларда пахтадан ҳар йилдагидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди.

Биз пахта йиғим-теримига пухта тайёргарликка ўтган йилдагига нисбатан бир ҳафта олдин киришдик. Пахтанинг очилишига қараб теримчилар сони кўпайтириб борилди. Ҳаммасининг фикри-зикри съезд очиладиган кунни пахта тайёрлаш йиллик планини бажариш билан нишоналшга қаратилди. Натижада терим суръати кундан-кунга кўтарилди. Ҳар куни йиллик планнинг ўртача 2.5 процентя миқдорида пахта териб топширилди. Мана энди план ҳам бажарилди. 1285 гектар ердан давлатга 4030 тонна «оқ олтин» етказиб берилди.

Айрим бригада ва звеноларнинг ҳосили янада мўл бўлди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, КПСС XXII съезди делегати Шарофат Баракаева бошлиқ бригада 122 гектар ернинг ҳар гектаридан ҳозиргача 60 центнердан, Олтин Очилова бошлиқ бригада 52 центнердан, Эшонқул Ниёзов бошлиқ бригада 51 центнердан, Жумагул Бурхонова бошлиқ бригада 50 центнердан пахта топширди. Машҳур пахтакор Теша Жумаев бошлиқ звено 32 гектар ернинг ҳар гектаридан 80 центнердан хирмон кўтарди. Колхозимиздаги 9 бригаданинг ҳаммаси планни бажарди.

Шунисн характерлики, гўза қатор ораларн кетмонсиз ишланган 1190 гектар майдонда ҳосил айниқса баракали бўлди. Масалан, Ниёз Бозоров бошлиқ бригадада кетмонсиз парвариш қилинган 100 гектар ернинг ҳар гектаридан 53-55 центнердан ҳосил йиғиб олинмоқда.

Колхозимиз аъзоларидан 1100 киши этак боғлаб пахта термоқда. Ҳар бир теримчи пахта тайёрлаш йиллик планининг муддатидан илгари бажарилишига муносиб ҳисса қўшди. Кўпнинг килограммчилардан Фотима Умарова, Гулсара Нажмиддинова, Ганжи Тўхтаева, Ҳайдар Жумақулов ва бошқа ўртоқларнинг ҳиссаси айниқса катта бўлди. Уларнинг ҳар бири шу кунгача хирмонга 8-10 тонна ва ундан ҳам кўпроқ пахта тўкди. Механик-ҳайдовчиларимиз ҳам ғайрат қилишди. Илғор механик-ҳайдовчи Икром Жумаев ўз машинасининг бункеридан ҳозирга қадар 55 тонна, Латифа Аҳмедова 48 тонна, Исмиддин Жалилов 40 тонна пахта тўкди. Машиналар билан шу кунгача 400 тонна «оқ олтин» терилди.

Бу йил пахта қоп-қанорсиз ташишга алоҳида эътибор берилди. 300 тонна пахта тайёрлов пунктига қоп-қанорсиз ташиб келтирилди. Шофер ва универсалчилардан Норқул Очилов, Шукрулла Очилов, Даврон Нуров ўртоқлар пахта ташишнинг прогрессив усулини ишлаб чиқаришга кенг жорий этишда айниқса ғайрат кўрсатиб ишлашяпти.

Шундай қилиб, биз ҳар гектар ердан 32 центнердан ҳосил кўтардик. Бу — план, дастлабки марра. Ҳар гектар ердан 50 центнердан пахта топширамиз деганмиз. Пахтамиз гектарига 50 центнердан ошса ошадики, кам бўлмайди. Далаларимизда териб олинмаган пахта ҳали кўп. 400 гектардан ортиқ ердаги ҳосил бир марта териб олинганича турибди. Биз пешона тер тўкиб етиштирилган ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай ва ёғингарчиликка қолдирмай йиғиб-териб оламиз. Шу мақсадда бундан кейин дала ишларини конвейер усулида ташкил этамиз, далада ишловчилар сонини янада кўпайтирамиз. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 44 йиллиги қунигача далада кўрак-кўсак қолдирмаймиз.

С. ҚУРБОНОВ,
Бухоро область, Қоракўл районидаги «Октябрь» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Тилшунослар учрашуви

9 октябрда Тошкент Олимлар уйида СССР Фанлар академияси чет тиллар кафедрасининг Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тил ва адабиёт институти билан биргаликда ўтказилаётган 9-илмий методика сессияси очилди. Барча иттифоқчи республикаларнинг вакиллари тилшунослик, шунингдек чет тилларни ўқитишга доир бир қанча проблемаларни муҳокама қиладилар.

Сессия 14 октябргача давом этади. (ЎзТАГ).

СЪЕЗДГА МУНОСИБ СОВҒА

МОСКВА, 7 октябрь. (ТАСС). Никита Сергеевич Хрущчев Винница области Бершад районидаги Сталин номли колхознинг раиси В. М. Кавунга, колхоз партия ташкилотининг секретари Т. И. Кузикка, колхознинг ҳамма аъзоларига хат юборибди, КПСС Марказий Комитети номидан уларни зўр муваффақиятлари билан қизғин табриклади.

Кейинги йилларда, дейилади хатда, колхоз дон етиштиришни икки баравар кўпайтириб, ҳосилдорликни кескин суратда оширди ҳар бир гектар ердан янада рационал фойдаланишнинг янги йўлларини очди. Кейинги тўрт йил ичида бу колхозда донли экинларнинг ўртача ҳосили гектарига 30 центнерни ташкил этди. Масалан, бу йил 900 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнердан маккажўхори дони олинмоқда. Бу хўжаликнинг тажрибаси Украина учунгина эмас, балки бутун Совет Иттифоқи учун ҳам қизиқарлидир.

Дон етиштиришнинг бундай ҳажмига экин майдонларининг структурасини ўзгартириш, кам ҳосил берадиган ва унчалик қимматли бўлмаган экинлар ўрнига маккажўхори ва нўхат сингари энг серҳосил экинлар экиш туфайли эришилди. Колхоз тоза шудгорлардан воз кечиб, чопиқ қилинадиган экин майдонларини кенгайтирди, бу эса ҳосилдорликни оширишнинг энг муҳим шартларидан бири бўлди.

Хатда нўхатнинг аҳамияти алоҳида уқтириб кўрсатилади, кейинги тўрт йил ичида нўхатнинг ўртача ҳосили гектарига 31 центнерни ташкил этди.

Никита Сергеевич Сталин номли колхоз аъзоларининг фидокорона меҳнати партия XXII съездига муносиб совға эканлигини таъкидлаб, Липецк областидаги «Петровский» совхозининг қизиқарли тажрибасига эътиборни жалб этади, сўнгра ёмон ишлаётган, ер каби жамоат бойлигига хўжасизларча, бегам қараётган, партия ва халқ кўрсатган ишончни оқламаётган хўжаликлар ва раҳбарлар ҳақида ёзади.

Ҳозирги вақтда партиямиз, бутун совет халқи коммунистик қурилишнинг буюк вазифаларини ҳал қилмоқдалар, деб ёзади Н. С. Хрущчев. Бу эса барча катта ва кичик раҳбарлардан, ҳамма коммунистлар, комсомоллардан, ҳар бир совет кишисидан ўзига топширилган ишга виждон билан қарашни, Ватанимиз бойлигини кўпайтириш тўғрисида ғамхўрлик қилишни талаб этади. Ер ана шу бойликлардан биридир. Барча колхоз ва совхозларда ердан рационал фойдаланиш коммунизм қурилишининг энг муҳим вазифаларидан бирини қисқа муддатларда ҳал этишга — қишлоқ хўжалик маҳсулотларини мўл-кўл қилишга имкон беради.

МОСКВА БИНОКОРЛАРИНИНГ КЕЧАСИ

8 октябрь якшанба кунини Москва бинокорларининг чинакам байрами дейиш мумкин. Пойтахтимиз Москванинг кўркам бинолари қаторига яна бир ажойиб иншоот қўшилди. КПССнинг XXII съезди мана шу бинода ўтади.

Қадимий Москва Кремлининг ҳашаматли бинолари ўз оиласига ажойиб архитектура ансамблини қабул қилди. Бу ансамбль кўриниши енгил, кўзни қувонтирадиган ёруғ бинодан иборатдир. Чироқлари ярқираб турган бу бинодан кўзни ажратиб олиш қийин. Бу бино батамом шишадан ясалганга ўхшайди. Унинг эшикларига олиб борадиган хиёбонларнинг йўлкасига кенг гранит плиталар ётқизилган. Хиёбоннинг икки томонига ўтқазилган арча ва қайин дарахтлари бу ерда ўзларини Кремль ерида қадимдан ўсаётган дарахтлар деб ҳис қилаётгандай.

Бугун янги бино ўзининг меҳмондўст бағрини очиб, олти минг кишини қабул қилди. Булар бинокорлар ва уларнинг меҳмонлари, пойтахт жамоатчилигининг кўп сонли намояндалари эди. Хўш, Москва Кремлида қисқа муддат ичида металл, гранит ва шишадан ясалган бу сарой ўзи қандай бино?

Ойнавонли эшиклардан ўтсангиз ўзингизни жуда катта фойеда кўрасиз. Бу ерда бир неча фойе бор. Уларнинг ҳар қайсиси ўзининг гўзаллиги ва айни вақтда оддий жиҳозланиши билан фарқ қилади. Фойеларнинг ҳаммаси жуда ёруғ. Томошабинлар юрган залар нурга тўлгандек сезилади. Оёқ остидаги мармар плиталар ярқирайди. Иттифоқчи республикаларнинг қизил байроқлар фонидаги мозаик гербларн эътиборни жалб қилади.

Бу бинонинг лойиҳасини тузганлар унинг гўзал бўлиш билан бирга бинога келувчилар учун қулайлик туғдириш тўғрисида ҳам кўп ўйлаганлар. Бу бинода ҳатто эскалаторлар ҳам бор.

Томоша зали ўзининг катталиги билан кишини ҳайратда қолдиради. Буни бир неча рақам билан кўрсатиш мумкин. Залнинг баландлиги 22 метр, эни 36 метр, чуқурлиги 50 метр. Амфитеатр тарзида партер қаторлари саҳнага туташади. Бу залдаги саҳна мамлакатдаги энг катта саҳнадир. Бу саҳна айланма бўлиши билан бирга, унинг секторлари гоҳ кўтарилади, гоҳ тушади. Бу саҳнада театр томошаларининг ҳамма турларини, энг кўп одам қатнашадиган оммавий турларини ҳам кўрсатиш мумкин. Кенг экранли ва кенг форматли кино кўрсатиладиган ускуналар ҳам ўрнатилган. Мамлакатимиздаги турар жой ва маъмурий биноларнинг ҳеч бирида бу залда ўрнатилган совитувчи аппарат сингари кучли аппарат йўқ. бу аппарат зал ичидаги ҳавони ҳамиша бир меёрда салқин қилиб ва тозалаб туради.

...Партер ва балкон қаторлари одамлар билан тез тўлади. Полга қопланган юмшоқ материал қадамлар товушини чиқармайди. Тўқ қизил тусдаги материал билан қопланган креслолар ўтиришга жуда ўнгай. Бу креслолардз чинакам дам оласан киши. Деворларга ёғоч билан пардоз берилган. Бино шипининг орасидан кундузги ёруғлик берадиган чироқлар нур сочиб турибди.

Ленин орденли СССР академик Большой театри ташкил этган бинокорлар кечаси бошланади.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарлари бу қувончли кунни бинокорлар билан бирга нишонламоқ учун келдилар. Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косигин, О. В. Куусинен, Н. А. Муҳитдинов, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрушчев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Г. И. Воронов, В. В. Гришин ўртоқлар-ни залда тўпланганлар гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Парда очилиши билан В. И. Ленининг қизил байроқдаги барельефи кўзга ташланади. Гулдурос қарсаклар зални ларзага келтиради. Симфоник оркестр ижро этган тантанали мелодия янграйди. Музикадан сўнг қўшиқлар, рақслар бошланиб кетади. Концертда Большой театр операси, балетининг солистлари ва скрипкачилар ансамбли, Пятницкий номидаги давлат рус халқ хори, Моссовет номидаги драма театрининг артистлари ва Москва эстрадасининг артистлари қатнашди. Большой театр балетининг коллективи «Оққуш кўли» балетининг иккинчи пардасини кўрсатди. Учинчи бўлимда «Аланғали йиллар қиссаси» деган бадиий фильм кўрсатилди.

8 октябрь якшанба куни шу залда бўлишга муяссар бўлган ҳамма кишиларнинг кўнгли шодлик ва хурсандлик билан тўлди. Бино лойиҳасининг автори — СССР Қурилиш ва архитектура академиясининг корреспондент-аъзоси, Москванинг бош архитектори М. В. Посохин, Москвадаги қурилиш ташкилотларининг кўп сонли ишчилари, инженерлари, техниклари КПСС XXII съездига багишлаб Ватанга муносиб совға тайёрлаб бердилар.

Бир неча кундан кейин Кремлдаги янги бино партия XXII съездининг, бизнинг мамлакатимиздаги коммунистик қурилишнинг улуғвор программасини тасдиқлайдиган съезднинг делегатларини тантанали қабул қилади.

Б. ЛУКЬЯНОВ,
ТАСС мухбири.
Москва, 8 октябрь.

XXII СЪЕЗДОЛИ минбари

КПСС ПРОГРАММАСИ ВА УСТАВИ ПРОЕКТЛАРИНИ МУҲОКАМА ҚИЛАМИЗ

БИЛИМ МАНБАИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг янги Программаси проектида кишиларда коммунистик онгликни тарбиялаш, илмий дунёқарашни шакллантириш партия ташкилотларининг муҳим вазифаларидан бири эканлиги алоҳида таъкидлаб ўтилади.

Оқдарё район партия ташкилотлари ҳозирдаёқ партиямизнинг бу тарихий ҳужжатларида белгиланган вазифаларни амалга ошириш йўлида бир қатор тадбирларни кўрди. Кадрларни марксизм-ленинизм назарияси, конкрет экономика ва иқтисодий билимлар билан қуроллантириш муҳим вазифа қилиб қўйилди. Назарияни амалий ишлар, коммунистик қурилиш вазифалари билан боғлаб олиб бориш зарурлиги барча меҳнаткашлар ва хусусан коммунистларнинг онгига сингдирилмоқда. Бунинг учун пропаганда ва агитациянинг барча форма ва методларидан кенг фойдаланиляпти.

Район партия комитети, колхоз партия ташкилотлари партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилини ташкилий томондан пухта тайёргарлик билан кутиб олиш чораларини кўрдилар. 57 жойда ҳар хил сиёсий тўгараклар ташкил қилиниб, уларга юқори маълумотли ва кўп йиллик тажрибага эга бўлган пропагандистлар тайинланди. Бу тўгаракларда қатнашадиган 1100 дан ортиқ коммунистлар ва партиясиз активлар КПССнинг янги Программаси ва Устави проектларини қунт билан ўрганадилар. Машғулотлар давомида ҳар бир хўжалик олдида турган конкрет вазифалар назарий билим билан боғлаб ўрганилади ва уни илмий асосда, оз меҳнат сарфлаб, тез ва осон ҳал қилиш тадбирлари кўрилади.

Кадрларда қишлоқ хўжалик ва иқтисодий билимларни ўрганишга бўлган қизиқиш тобора ортиб бормоқда. Партия ташкилотлари шуни ҳисобга олиб 18 жойда қишлоқ хўжалик конкрет экономикасини ўрганиш бошланғич мактаблари ташкил қилди. Бу мактабларда юқори маълумотли 8 агроном, 11 экономист пропагандистлик қилади.

Тўгаракларда машғулотлар олиб борувчи пропагандистларнинг семинарлари ўтказилиб, унда КПССнинг Программа ва Устави проектларини ўрганиш методикаси муҳокама қилинди. Семинар қатнашчилари «КПССнинг янги Программаси проектини пропаганда қилишда район партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида», «КПССнинг янги Устави ва партия ташкилотларининг вазифалари ҳақида», «Социалистик қишлоқ хўжалигининг ҳозирги проблематик вазифалари тўғрисида», «Халқаро аҳвол ҳақида» ва бошқа темаларда лекциялар тингладилар. Шунингдек, район партия комитетининг секретарлари, бўлим мудирлари пропагандистларнинг саволларига жавоб қайтардилар.

Район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари меҳнаткашлар орасида лекция пропагандасини кучайтиришга жиддий эътибор бераётир. Ҳар бир колхоз партия ташкилоти ҳузурида сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамиятнинг группаси тузилди. Бу группалар составида 24 сиёсий докладчи, 112 лектор бўлиб, улар меҳнаткашлар орасида партиямизнинг Программа ва Устави проектлари юзасидан жуда кўп лекция ва сиёсий докладлар ўтказдилар. Р. Умаров, М. Ҳасанова, Б. Ҳамитов, В. Турсунов, И. Қиличев ва бошқа лектор ҳамда сиёсий докладчилар, бу тарихий ҳужжатларни пропаганда қилишда меҳнаткашларнинг диққат эътибори, куч-ғайрати, билим ва тажрибасини коммунистик қурилиш вазифаларини муддатидан илгари муваффақиятли ҳал этишга қаратмоқдалар.

Кейинги вақтларда райондаги 25 агитпункт атрофига уюшган 635 агитатор ўз фаолиятини жонлантириб юборди. Ленин номли, Сталин номли, Энгельс номли ва бошқа колхозларда қизғин иш олиб бораётган агитаторлар теримчилар, механик-ҳайдовчиларнинг дам олиш пайтларида Программа ва Устав проектлари юзасидан мароқли суҳбатлар ўтказяптилар.

Ҳар бир лектор, сиёсий докладчи ва агитаторнинг меҳнаткашлар орасида олиб бораётган идеология иши етти йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш, КПССнинг XXII съездини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олишга қаратилмоқда.

Программа проектида **турмуш илгари сураётган янги проблемаларни назарий жиҳатдан ишлаб чиқиб, уларни ўз вақтида амалга ошириш — жамиятнинг коммунизм сари муваффақиятли ҳаракатининг зарур шарти** эканлиги алоҳида уқтириб ўтилган. **Назария бундан буён ҳам практика йўлини ёритиб бориши, коммунистик қурилишни муваффақиятли олиб боришга ҳалақит берадиган қийинчилик ва зиддиятларни аниқлаш ва бартараф қилишга ёрдам бериши лозим. Партия совет жамиятининг ҳаётида юз бераётган янги ҳодисаларни ҳамда жаҳон революцион ишчилар ҳаракати ва озодлик ҳаракатининг тажрибасини ўрганиш ва умумлаштириш асосида марксча-ленинча назарияни бундан буён ҳам ривожлантириб боришни, коммунистик қурилиш назарияси билан практикасини ижодий тарзда қўшиб олиб боришни ўзининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблайди,** деб кўрсатилган.

Оқдарё район партия ташкилоти КПСС Программаси проектида кўрсатилган ана шу улуғвор вазифаларни шараф билан бажаришни ўзининг муқаддас бурчи деб билади.

Ф. ҲАТАМОВ.
Оқдарё район партия комитетининг пропагандисти.

ТАКЛИФЛАР

САМАРҚАНД, 9 октябрь. (ЎзТАГ). Самарқанд областида КПСС Программаси ва Устави проектларини чуқур ўрганиш ва атрофлича муҳокама қилиш давом этмоқда. Коммунистлар ва партиясизлар ана шу тарихий ҳужжатларни астойдил маъқуллаб, уларга ўз қўшимчалари ва таклифларини киритмоқдалар.

Зоминлик ўртоқ Абдурасулев районда чиқадиган «Шарқ тонги» газетасида **район партия комитети конференциялар ўртасидаги даврда йирик партия ташкилотларининг йиғилишларида ўз ишларидан ҳисоб бериб турмоғи керак,** деб ёзади.

Партияга кираётган кишига тавсия бераётган коммунист шу билан чекланиб қолмаслиги керак, деган мулоҳазани билдиради Пастдарғом районидаги Карл Маркс номли колхоз партия ташкилоти секретарининг ўринбосари Юн Тхя Хен. **Тавсия бераётган киши тавсия олаётган кишини КПССга киришга тайёрлаши лозим.**

Ургут район партия комитетининг аъзоси О. Бекмуҳамедованинг фикрича, **бошланғич партия ташкилотларининг секретарлигига омма ўртасида ишлашда маълум тажриба орттирган коммунистлар сайланмоғи лозим.** Ўртоқ Бекмуҳамедова **бошланғич партия ташкилотларининг секретарлигига сайланаётган кишилар камида уч йиллик партия стажига эга бўлиши керак,** деган қоидани КПСС Уставига киритишни таклиф қилади.

«Тащавтомаш» заводида етти йиллик планга мувофиқ 10 та автоматик линия ишга туширилиши керак. Яқинда еттинчи линия фойдаланишга топширилди. Завод коллективи янги автоматик линияни муваффақият билан ўзлаштирмоқда. Сиз суратда қўриб турган йигит Ориф СОЙИПОВ (ўнгда биринчи) ўзига бириктирилган станокни бошқаришни тўла тўкис ўрганиб олди. Янги техникани ишлатишда у ҳамкасбларига ўрнак бўляпти.

А. Палехов фотоси.

МЕҲНАТКАШЛАРГА МАИШИЙ ХИЗМАТНИ ЯХШИЛАЙЛИК

Яна бир неча кундан кейин Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXII съезди бўлади. КПССнинг XXII съезди партиямиз тарихида, халқимиз тарихида ва бутун дунёдаги тараққийпарвар инсоният тарихида буюк воқеа бўлади. Съездда илмий коммунизм қурилишнинг улуғвор Программаси қабул қилинади. КПССнинг Программа проектида халқнинг бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилиш партия ва ҳукуматимиз учун олий қонун эканлиги улуғворлик билан ифодаланган.

Мамлакатимизда халқ фаровонлиги бекиёс даражада юксалмоқда, аҳоли эҳтиёжи учун кенг истеъмол моллари ишлаб чиқариш ва сотиш йилдан-йилга кўпаймоқда. Меҳнаткашлар пойафзал, мебель, телевизор, радиоприёмник, тикув ва кир ювиш машиналари, шунингдек бошқа рўзғор буюмларини кўплаб сотиб олаётирлар.

Табиийки, кенг истеъмол моллари кўплаб ишлаб чиқариш ва сотиш билан бирга меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатадиган корхоналарнинг тармоғи ҳам тобора кенгаймоқда.

Буни бизнинг Киров районимиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Районнинг саноат корхоналаридаги ишчилар, инженер-техник ходимлар социалистик мусобақага қўшилиб, ишлаб чиқариш топшириқларини муваффақият билан бажармоқда ва пландан ташқари кўплаб маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Районимиз қиёфаси йилдан-йилга ўзгариб, обод ва кўркам бўлиб боряпти. Янгидан-янги кўчалар, аҳоли яшайдиган массивлар бунёдга келяпти. Ҳар йили жуда кўплаб уй-жой биноси қурилаётир. Саноат корхоналарининг тармоғи тобора кенгайиб бормоқда. Кўпгина кино-театрлар, истироҳат паркlари, дам олиш майдончалари меҳнаткашлар хизматида. Бу йил Гагарин номли ажойиб истироҳат парки, 400 ўринли кенг экранли кино-театр ва меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатадиган ўнларча корхона фойдаланишга топширилди.

Меҳнаткашларга маиший хизматни ҳар қачонгидан ҳам яхшилаш ҳамма вақт меҳнаткашлар депутатлари район Совети ижроия комитетининг диққат марказида турибди.

Советнинг саноат ишлари бўйича доимий комиссияси аъзолари меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатадиган корхоналарга тез-тез бориб турадилар. Ишлаб чиқариш топшириқларининг бажарилишини кўздан кечирадилар. Мавжуд камчиликларни очиб ташлаш ва уни бартараф қилиш, резервлардан унумли фойдаланиш ишларида уларга ёрдам берадилар.

Комиссия аъзоларининг энг яхши таклифлари район ижроия комитети томонидан қўллаб-қувватланади.

Кейинги вақтларда райижроком меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилашга қаратилган жуда кўп масалаларни муҳокама қилди. Қабул қилинган қарорларнинг бажарилишини изчиллик билан кузатиб борди. Айниқса райониннг шимолий саноат зонаси территориясида маиший хизмат кўрсатадиган корхоналарни кўпайтиришга алоҳида эътибор берилди.

Ҳозир районда меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатадиган 146 корхона ишлаб турибди. Бу корхоналар аҳолига якка тартибда уст кийим ва пойафзал тикиб берадилар, металлдан уй-рўзғор буюмлари ясайдилар ва тузатадилар, мебель, соат, телевизор, радиоприёмник, холодильник ва кир ювиш машиналарини ремонт қиладилар, уст-бош кийимни химик усулда тозалайдилар. Кисловодский кўчасида қурилаётган маиший хизмат кўрсатиш комбинати яқин орада ишга тушади.

Айрим корхоналарнинг бу соҳадаги иши характерлидир. Ўртоқ Азимов директорлик қилаётган «Металлобитремонт» комбинатида каттагина устахона бор. Бу ерда холодильниклар, кир ювиш машиналари, чинни, металл буюмлари ва электр асбоблари ремонт қилинади. Комбинат саккиз ойлик планини муддатидан илгари бажарди. Бир қатор хизмат нархларини арзонлаштирди.

«Стройбитремонт» комбинати ҳам меҳнаткашларга уй-жойларни ремонт қилиш бўйича хизматни тобора яхшиламоқда. Комбинат коллективи кейинги бир йил ичида иш ҳажмини бир ярим марта оширди.

Район меҳнаткашлари газдан кенг кўламда фойдаланмоқдалар. Меҳнаткашларнинг ўн мингдан ортиқ квартираси газ балонлари ва плиталаридан фойдаланади. Аҳоли яшайдиган кўп қаватли биноларнинг кўпчилигига газ киритилган. Кисловодский, Киев, Қорамурт кўчаларига газ қувурлари ётқизиш ишлари жадал олиб борилянти. Келгуси йилда райониннг яна 18 кўчасига газ қувурлари ётқизилади. Меҳнаткашларнинг 2 мингдан ортиқ хонадони газдан фойдаланади.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, меҳнаткашларнинг хонадонларини газ балонлари билан таъминлаш ва газ плиталари қуришга ҳали жиддий камчиликлар бор. Ўзбекистон газмонтаж трести кўчаларга газ қувурлари ётқизгандан кейин, кўпинча траншеяларни вақтида бекитмайди. Кўчалар, анча вақтгача ўнқир-чўнқир бўлиб ётади. Бунинг сингари камчиликларни йўқотиш керак.

Шаҳар водоканалининг ишида ҳам жиддий камчиликлар бор. Бу ташкилот райониниз территориясига водопровод қувурлари ётқизиш планини йилдан-йилга бажармаяпти.

Меҳнаткашлар депутатлари район Советининг ижроия комитети меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш тадбирларини кўряпти. Бу ишга барча депутатларнинг эътибори жалб қилинган.

Маиший хизмат корхоналарининг ишчи ва хизматчилари ўн ойлик планни КПСС XXII съезди очиладиган кунгача бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

А. БРАИЛОВ.
Меҳнаткашлар депутатлари Киров район Совети ижроия комитетининг раиси.

МИРЗАЧЎЛ БУГУН ВА ЭРТАГА

Ўрта Осиё республикаларининг Сирдарё дарёси ҳавзасидаги суғориладиган деҳқончилик районларида пахтачилик юксак даражада ривож топгандир. Шу ҳавзада экин экиш учун яроқли катта майдонлар, бекор ётган резервлар бор. Бу бўш ерлар асосан Мирзачўлда, Жиззах, Фориш ва Қизилқум саҳроларида жойлашгандир. Ана шу майдонларнинг кўпи Ўзбекистоннинг шимолий территориясида.

Мирзачўлнинг пахта зонасидаги бекор ётган умумий ер майдони бир миллион гектардан ортиқроқ бўлиб, шундан 250 минг гектари Ўзбекистон ССР, 100 минг гектари Қозоғистон ССР ва 39 минг гектари Тожикистон ССР территориясига тўғри келади. Жиззах, Фориш ва Нурота саҳроларида сув чиқарилса, экин экиш мумкин бўлган 400 минг гектар яроқли ер бордир.

Мирзачўл ерларини суғориш мақсадида Ленинобод шаҳри атрофида Қайроққум сув омбори қурилди. Бу ҳаёт денгизининг суви жуда катта майдонларга таралади. Шунингдек ҳозир Мирзачўлнинг ғарби-шимолий бурчагида қурилаётган Чордарё сув омбори Сирдарёнинг сувини бирмунча кўпроқ майдонларни суғориш имконини беради. Лекин юқорида айтиб ўтилган ерларнинг ҳаммасини суғориш учун Норин дарёсида яна битта йирик сув омбори—Тўхтағул сув омбори, шунингдек, Сирдарёнинг Чордарё сув омборидан пастки қисмида сув сатҳини кўтариб берадиган омборлар қуришга тўғри келади.

Мирзачўл ва Қизилқум ерларини (Сирдарёнинг Чордарёдан пастдаги чап соҳилида) ўзи оқиб келадиган сув билан суғорса бўлади, қолган ерларда эса машина ёрдамида сув чиқаришга тўғри келади.

В. И. Ленин Совет ҳокимияти барпо қилинган дастлабки йиллардаёқ жанубий республикаларимизда суғоришнинг ғоят катта аҳамияти борлигига, жумладан, Мирзачўл қўйнида яшириниб ётган бойликларнинг кўпчилигига эътиборни жалб қилган эди. Саноат марказларининг, суғориш ва электр қуввати манбаларининг яқинлиги, табиий шароитнинг қулайлиги Мирзачўлни совет пахтачилигининг йирик конларидан бирига айлантириш мумкинлигини кўрсатарди.

Мирзачўл пахтачилиги ривожланган уч область — Фарғона, Самарқанд ва Тошкент областлари туташиб кетадиган ерда жойлашгандир.

Чўлнинг территориясидан қадимдан карвон йўллари ўтган. Халқ сувга ва нурга бўлган ташналигини қўпгина афсоналарда баён қилгандир. Мирзачўл ерларини сувга қондиришни орзу қилган ўзбек халқи «Фарҳод ва Ширин» достонларини тўқигандир.

Улуғ Октябргача ердан нотўғри фойдаланиш сув чиқарилган дастлабки йиллардаёқ сизот сувининг сатҳи кўтарилиб кетишига, ернинг шўр босишига, ботқоқланиб кетишига, шунинг оқибатида безгак касалининг тарқалишига сабаб бўларди. Ботқоқ ва шўр босган ерлар ташландиқ ҳолга келгач, кўчманчи деҳқончилик бошланарди.

Ёш совет республикаси ҳали қаддини ростлаб олмасдан туриб оқ мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришда Мирзачўлни сув билан таъминлашнинг аҳамияти катталигига юксак баҳо берди. 1918 йилнинг 18 майида Халқ Комиссарлар Советининг В. И. Ленин имзолаган Декретида ватан тўқимачилик саноатини пахта билан таъминлаш учун Мирзачўлни ўзлаштириш кўзда тутилган эди. **Улуғ Ватан уруши бошлангунча Мирзачўлда экин майдони 90 минг гектарга етди.**

Совет ҳокимияти йилларида Мирзачўл ерлари тобора кўпроқ ўзлаштирилаверди. Ўзлаштирилганда ҳам халқнинг қаҳрамонлиги билан қудратли техникага таяниб ўзлаштирилди. 1960 йилда Ўзбекистон ва Қозоғистон территориясида Мирзачўлдан 256 минг гектар экинзорга айлантирилди. Эндиликда Ватанимиз индустрияси шу қадар юксалдики, янги ер ўзлаштирувчиларнинг қўлида қудратли техника бордир, янги ерларни ўзлаштирувчилар бой тажриба орттирдилар. Янги ерлардаги колхоз, совхозларда деҳқончилик маданияти тобора ўсмоқда, ишлаб чиқариш жараёнларининг ҳамма соҳасида комплекс механизация жорий қилинмоқда.

Н. С. Хрушчевнинг КПСС Марказий Комитети январь (1961 йил) Пленумида сўзлаган нутқи ва партиямизнинг янги Программаси проекти Мирзачўлни ўзлаштириш учун отланган кишиларни янада қаҳрамонона меҳнат қилишга илҳомлантирмоқда. Бу тарихий ҳужжатларда қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш, бекор ётган жойларга сув чиқаришга ғоят катта аҳамият берилгандир.

1960 йилда Мирзачўлда 256 минг гектар ерга сув чиқарилган бўлса, шундан қарийб 60 процентига чигит экилди, қолган ерлардан ғалла майдони ва яйлов сифатида фойдаланилмоқда. Суғориладиган ерлар асосан совхозлар ва колхозларникидир. Ўзбекистон ССРнинг Мирзачўл территориясида қишлоқ хўжалигидаги ишга яроқли ҳар бир кишига 2-3,6 гектар ер тўғри келади. 1959 йилда гектар бошига ҳосилдорлик 24.1 центнердан бўлди. Бу кўрсаткич республиканинг ўртача кўрсаткичидан юқоридир.

Фарҳод электр станциясининг қуйи томонидаги икки тўғон оралиғидан сув оладиган 115 километрлик Киров канали Мирзачўлни сув билан таъминлайдиган ҳаёт дарёсидир. Ҳозирги вақтда каналдан 200 минг гектардан ортиқ ер сув ичади. Бу каналнинг бошида секундига 230 кубометр сув оқади. Каналнинг суви йилнинг 10-11 ойи мобайнида оқиб туради. Чунки канал сувидан фақат экинларни суғориш мақсадида эмас, балки ичиш ва техника эҳтиёжлари учун ҳам фойдаланилади. Боёвут канали Фарҳод ГЭСнинг юқори қисмидаги икки тўғон оралиғидан сув олади. Унинг узунлиги 14.5 километр бўлиб, бошида секундига 50 кубометр сув оқади. **Боёвут каналидан ҳозирги вақтда 40 минг гектар ер суғориляпти, шу жумладан «Фарҳод» совхозининг 8 минг гектарга яқин ерига машина билан сув чиқарилади.**

Мирзачўл ерининг табиий шароити уни ўзлаштириш вақтидаёқ ернинг шўр босишига қарши мелиоратив тадбирларни амалга оширишни талаб қилади.

Улуғ Ватан уруши йилларидаёқ Мирзачўлда очиқ коллектор-зовур тармоқларини қуриш бошланган эди. Бу иш ҳозир ҳам зўр суръатлар билан олиб борилмоқда. Шунинг натижасида ва сувдан фойдаланиш тартибга солиниши туфайли умуман Мирзачўлнинг мелиоратив шароити бирмунча яхшиланди, лекин ернинг нормал мелиоратив ҳолатини таъминлаш учун ҳали кўп куч сарф қилишга тўғри келади.

Мирзачўл асосан Сирдарёдан сув ичади. Чўлга сув чиқариш учун 1948 йилда Фарҳод тоғлари атрофида тўғон ва дарёнинг чап соҳилида секундига 500 кубометр сув ўтказадиган деривацион канал қурилди.

Ана шу каналда гидроэлектростанция қурилган. Станция икки тўғон оралиғидан регулятор орқали Жанубий Мирзачўл каналига секундига 300 кубометр ҳажмида сув беради. Жанубий канал Совет Иттифоқидаги йирик каналлардан биридир. **Мирзачўлнинг бўз ерларидан 350 минг гектари шу каналдан сув олади.** Шундан 300 минг гектари янги ўзлаштирилган ерлардир. Каналнинг узунлиги 125 километр, шундан 92 километри қуриб бўлинди.

Фарҳод ГЭСнинг сув ташланадиган канали Киров номли каналга секундига 230 кубометр сув берадиган регулятор билан ускаланган. Ҳозирги вақтда бу канал Мирзачўлнинг ўзлаштирилаётган зонасида 217 гектар майдонга сув беряпти. Келгусида янги ер очиш ҳисобига кўпаядиган майдонларни ҳам ҳисобга олиб Ўзбекистон ССР ва Қозоғистон ССР территориясида 276 минг гектар майдонга сув беради.

Каналдан сув ичадиган ерларда темир бетон новлар ёки темир бетон қопланган ариқлар ўтказилмоқда. Айрим ҳолларда, масалан, «Фарҳод» совхозида ва 5-совхозда суғориш каналлари қувурлардан иборатдир. Шу билан бирга сув сингиб кетишининг олдини олиш учун пишиқ экранлардан, жумладан, пластик материаллар ва тупроқни зич қилиб шиббалашдан фойдаланилмоқда.

Ҳамма жойда ер текислаш кўзда тутилгандир.

Сув исрофгарчилигини олдини олиш ва кучли шамолларнинг зарарли таъсирини камайтириш мақсадида ўрмон дарахтлари ўтказиш кўзда тутилади. Айрим жойларда усти ёпиқ қувурсимон зовурлар ва очиқ коллектор шохобчалари ўтказилмоқда.

Қўриқ ерларни суғориш ва ўзлаштириш пайтида муттасил юқори ҳосил етиштириш билан боғлиқ бўлган бир қанча муҳим масалалар ҳал қилиняпти.

Бепоён жонсиз даштликда, асрлар мобайнида бекор ётган чўлларда яхлит далалари бор бўлган совхозлар ташкил қилинади. Бу совхозларнинг атрофи ўрмон дарахтлари билан иҳота қилинади. Сув нов орқали тақсимланади, қувурлар, бетон ётқизилган каналлар ўтказилади, асфальт йўл чиқарилади. Чорбоғларга, дала шийпонларига электр туширилади, водопровод ўтказилади, газ ва ваннаси билан яхши уй-жойлар, ям-яшил посёлкалар, мактаблар, мактаб-интернатлар, касалхоналар, ясли, боғча ва бошқа жамоат бинолари қурилади.

Ҳозирнинг ўзидаёқ шундай янги совхозлар, янги посёлкалар қад кўтармоқда. Шундай хўжаликлардан бири Жиззах районидаги 6-совхоздир. Бу совхозларда янги ерга сув чиқариш ва ўзлаштириш учун кетган маблағлар қисқа вақтдаёқ ўзини тўла қоплайди, янги совхозлар қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда тобора катта роль ўйнайдиган социалистик корхоналарга айланиб қолади.

Янги ернинг ноз-неъматлари ортилган машиналар карвонининг кети узилмайди, янги совхозлар халқимизга кўплаб пахта, мева-чева, сут, гўшт етказиб беради. Янги ерларда янги пахта тозалаш заводлари, консерва, сут ёғ заводлари қад кўтаради. Мирзачўлнинг туҳфаси сал ўтмай Жиззах билан Сирдарё оралиғидаги темир йўлдан қатнайдиган поездларда ташилади.

Катта ишларни амалга ошириш учун кучли қурилиш базаси вужудга келтирилган. Бекобод ва Янгиер темир-бетон буюмлари заводлари. Ховос қувур тайёрлайдиган заводи, Жиззах уй қуриш комбинати. Мирзачўл ремонт-механика заводи, юқори даражада механизациялаштирилган қурилиш трестлари ва бошқармалари, автобазалар, қурилиш базалари, ва бошқалар жуда узун новларни ўтказиш, янги обод посёлкалар барпо қилиш имкониятини беради.

Лекин совхозларни тузиш учун янги хўжаликларни қишлоқ хўжалик машиналари билан, наслли чорва моллари билан таъминлаш керак. Бунинг учун янги ерга кўпроқ кишилар кўчиб келиши зарур. Ҳозирнинг ўзидаёқ бундай азамат кишиларни янги тузилган совхозларда кўриш мумкин. Биргина 6-совхозда шу йилнинг ўзидаёқ янги ерга сув чиқариб, уни ўзлаштирган деҳқонлар давлатга камида 10 минг тонна пахта берамиз деб турибдилар.

КПСС янги Программаси проектида сувсиз районларда миллион гектарлаб янги ерларни суғориш ва уларга сув чиқариш ҳамда мавжуд суғориладиган деҳқончиликни юксалтириш учун **ирригация қурилишининг** кенг программасини бажариш; иҳота дарахтлари ўтказиш, сув омборлари қуриш, йилоларга сув чиқариш ва зах ерларда мелиорация ишларини кенгайтириш; ерларнинг сув ва шамол эрозиясига қарши систематик кураш олиб бориш ҳосилдорликни, шунингдек чорвачиликни тез юксалтиришнинг гарови эканлиги алоҳида уқтириб ўтилган.

Мирзачўл партиямизнинг ана шу янги режаси асосида гулистонга, боғу бўстонга, «оқ олтин» ва мева-чева конига айланади.

Э. БЕНЬЯМИНОВИЧ,
«Средазгипроводхлопок» институти Мирзачўл бўлимининг бош инженери.

П. КОРОТКОВ,
шу институтнинг Жанубий канал системаси бўйича проектининг бош инженери.

КПСС XXII съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб оламиз!—Андижондаги консерва заводи коллективи ўз олдига шундай вазифа қўйган. Мева цехининг ишчи-хизматчилари съезд шарафига пландан ташқари 600 минг банка мева консерваси тайёрлаш мажбуриятини олиб ишламоқдалар. СУРАТДА: цехнинг илғор ишчиси О. БАШИРОВА. У кунлик нормани 120-130 процентдан адо этмоқда.

С. Безносов фотоси.

ШАРАФЛИ МЕҲНАТ

Партиямизнинг шонли XXII съездини энг яхши меҳнат совғалари билан нишонлаш учун курашаётган Қувасой давлат электростанцияси коллективи электр қуввати ҳосил қилиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажармоқда. Коммунистик меҳнат станцияси деган фахрли ном олишга аҳд қилган коллектив электр қувватини ҳосил қилиш юзасидан белгиланган саккиз ойлик топшириқни 109,4 процент бажарди.

Кейинги пайтда станцияда техника-иқтисодий кўрсаткичларни яхшилашга қаратилган бир қатор ташкилий-техника тадбирлари амалга оширилди. Қисқа фурсат ичида иккита эски қозон қайта қурилиб, планга қўшимча салкам 200 минг киловатт-соат электр қуввати ҳосил қилинди.

Ҳозир коллектив ўртасида партия съездини катта совғалар билан кутиб олиш юзасидан мусобақа қизғин давом этмоқда. Бирюкова, Дадабоев, Конюблев ва Антропов ўртоқлар бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаларининг коллективлари намуна кўрсатиб ишламоқдалар.

Т. МАҲМУДОВ.

НЕГА МЕТАЛЛНИ ТЕЖАМАЯПСИЗ?

Металл — халқ хўжалигимизнинг қон томири. Уни тежаб-тергаб сарфлаш ҳар бир саноат корхонаси коллективининг, ҳар бир ишчининг ватанпарварлик бурчидир.

Аммо баъзи саноат корхоналарида технология процессларига риоя қилмаслик, металл чиқиндиларидан унумли фойдаланмаслик ва уни нормадан ортиқ сарфлаш натижасида металлнинг исроф бўлиш ҳоллари рўй бермоқда.

Ўзбекистон Халқ хўжалиги кенгаши машинасозлик бошқармасига қарашли «Ўзбексельмаш», «Ташсельмаш», «Ўзбекхлопкомаш» ва «Ташавтомаш» заводларида 1961 йилнинг биринчи кварталида нормадан ташқари 2,5 минг тонна металл прокати ва трубалар ишлатилган. «Ўзбекхлопкомаш» заводида (директори ўртоқ Синягин) инструментал пўлатни тежаб сарфламаслик натижасида пахта тозалаш ускуналари учун ишлатиладиган 123 минг дона линтер арралар брак қилинган. Натижада 131 тонна қимматбаҳо пўлат бекорга исроф бўлиб кетди.

Металлни тежаб-тергаб сарфламаслик ва мавжуд ресурслардан унумли фойдаланмаслик натижасида йилнинг биринчи ярмида машинасозлик бошқармасига қарашли корхоналарда металлнинг баъзи марка ва турлари етишмади. «Ўзбексельмаш», «Ташсельмаш» ва «Ташавтомаш» заводларида ҳам исроф бўлиб 700 тонна металл исроф бўлиб кетди. Ана шу корхоналарнинг раҳбарлари йўл қўйилган камчиликлардан зарур хулоса чиқариб, металлнинг тежаб-тергаб сарфланишига эришишлари лозим.

Ю. БАГДАСАРОВ.

КПСС XXII СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТИ

ЛОЙИҚ СОВҒА

Колхозга бир юмуш билан келган эдик. Аммо шу ерга келганда, қаҳрамоннинг бригадасидан хабар олмай кетиб бўладими? Қаҳрамоннинг бу йилги ишлари қалай экан? У ўзи иштирок этадиган тарихий съездга қанақа совға ҳозирлаётган экан?

Биз 1-бригада даласига етиб борганимизда, қаттиқ шамол турган, сал бўш келинса, хирмондаги пахтани учириб кетадигандек эди. Эркак-аёл жам бўлиб, бир зумда шолча, қоп-қанор билан шамол йўлини тўсишди, «оқ олтин»га гард қўндиришмади, пахтани шамол учириб кетишидан асраб қолишди. Бригадирнинг тадбиркорлиги шунда ҳам билинди.

— Шамоли қурғур, бугунги ишимизнинг белига тепмасайди! — деб куйинарди бригадир. — Теримни-ку тўхтатмаймиз-а, лекин топшириш камайиб кетади... Йўқ, топширишни ҳам камайтирмаймиз! — деди яна худди бироз билан мунозара қилаётгандек, — бугун ҳам 2,5 процентдан кам бўлмайди.

Бригадир аёлнинг бунчалик куйинчаклигини, қийинчиликдан тап тортмаслигини, иродасини, тадбиркорлигини, қатъиятини кўриб, «ҳа, эл-юрт билиб ҳурмат қилар экан», деб қўйдик ўзимизча.

Шамол тўхтамади. Иш ҳам тўхтамади. Бригадирнинг ўзи ҳам этак тутиб, теримчиларни яна гайратлантириб турди.

Бригадада терим авжида. Бригадир — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шаҳзода Мирзахўжаевaнинг, бригада аъзоларининг бу йилги ғайрати, ҳиммати бўлакча. Бригада Коммунистик партиямизнинг бўлажак XXII съездига муносиб меҳнат совғаси ҳозирлаши керак. Айниқса, бригада бошлиғи Шаҳзодахоннинг коммунизм қурилишининг улуғвор программаси тасдиқланадиган тарихий съездга делегат қилиб сайланганлиги бригада аъзоларининг бир ғайратига ўн ғайрат қўшди.

Коммунист Шаҳзода Мирзахўжаева бошлиқ бригада 60 гектар пахта майдонидан жами 300 тонна ҳосил кўтариб, съезд очиладиган кунгача социалистик мажбуриятни тўла бажаришга аҳд қилган. Бригада аъзолари ҳозирги кунда ўз сўзларининг устидан чиқиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Шарофат Мирзаҳамдамова, Уммихон Абдураҳмонова каби кўпминг милограммчи теримчилар кунига 190-200 килограммга етказиб пахта тераётирлар.

Бригада маррага яқинлашиб қолган бўлса ҳам кунига йиллик планнинг 2,5 процентини миқдорида ва ундан ошириб пахта топшираётир.

Довондан анча ошиб кетилди-ю, далада чаман бўлиб очилиб ётган «оқ олтин», гўза тупларидаги гуж-гуж кўсакларни кўрган киши бу ерларга қўл урилмаган деб ўйлайди. Ҳақиқатан ҳам, ҳосил мўл бўлган. Бу — қаҳрамон бригадир, бригада аъзолари йил бўйи қилган фидокорона меҳнатнинг самараси.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шаҳзода Мирзахўжаева шонли партиямизнинг тарихий съезди — коммунизм съездига энг лойиқ меҳнат совғалари билан боради.

А. ХАЛИЛБЕКОВ,
Наманган районидаги Ленин номли колхоз.

Одинахон Мансурова меҳнат қилиб чарчамайдиган илғорлардан. У, Олтинкўл районидаги Калинин номли колхозининг 18-бригадасида ҳар куни 200 килограммдан ошириб пахта термоқда. Одинахон мавсум бошлангандан бери хирмонга 10 тоннадан ортиқ «оқ олтин» тўкди. А. Воропаев фотоси.

ТОШКЕНТ МЕҲНАТКАШЛАРИ ПАХТАКОРЛАРГА КАТТА ЁРДАМ БЕРМОҚДАЛАР

Тошкент меҳнаткашлари пахта ҳосилини териб олишда республика пойтахт областининг колхозчилари ва совхоз ишчиларига қандай ёрдам бермоқдалар? Ўзбекистон телеграф агентлигининг мухбири берган ана шу саволга жавобан Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари П. В. Каймаков қуйидагиларни айтди:

Далаларда саноат учун энг қимматли хом ашё — пахта ҳосили териб олинаётган мана шу кунларда Тошкент корхоналари ва муассасаларининг ходимлари Ватан олдидаги ўзларийнинг энг муҳим вазифаларини жуда тўғри тушуниб олдилар. Ҳар бир меҳнаткаш пахта учун курашдан иборат умумхалқ ишига ўз ҳиссасини қўшиш иштиёқига тўлиб-тошган. Бу вазифани у, ҳосилнинг тақдири ҳал қилинаётган жойларга бевосита бориш ёхуд пахтакорларга ҳашарга кетган ўртоғининг ўрнида фидокорона меҳнат қилиш билан амалга оширмоқда.

Ҳозирдаёқ ўн минглаб тошкентликлар колхоз ва совхозларга жўнаб кетди. Шаҳарликлар терим суръатини тинмай оширишда колхозчилардан қолишмаётирлар, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш намуналарини кўрсатмоқдалар.

Ҳозирги вақтда пахтазор далаларда ҳаммадан яхши ишлаётган кишиларнинг номини Тошкент автодорлари, фабрикалари, муассасаларида фахр билан айтиб беришлари мумкин. 3-ноч завод ишчиларидан 65 киши Оққўрғон районидаги Карл Маркс номли колхозда 75 тоннадан ортиқ пахта терди. Комсомол аъзоси хамир қорувчи Қобил Исмоилов шу колхозда жуда яхши ишламоқда. У, ҳар куни хирмонга 150-170 килограмм пахта тўкмоқда. Унинг ҳамкасб ўртоғи Шавкат Анваров кунига 120-135 килограмм пахта термоқда. Нон заводининг аҳил коллективи партия XXII съезди шарафига 105 тонна, яъни топшириққа кўра тутилганидан 30 тонна кўп пахта териш мажбуриятини олди.

Шаҳарликлар ўртасида кўп минг килограммчи теримчилар сони тобора кўпаймоқда. Соцнал таъминот министрлиги ўқув-ишлаб чиқариш комбинатининг ўқувчиси Қосим Эгамбердиев, «Узоргэнерго» инженери Юрий Саяпин, «Узбекэлектроснабсбит» комсомол ташкилотчиси Рая Ҳамзина, 3-босмахона ишчиси Карим Умаров, химия-фармацевтика заводининг ходимлари Расулмуҳамедова, Колесова ва Ткаченко ўртоқлар, карборунд заводининг ҳисобчиси Т. Ли ва бошқа жуда кўп кишилар ҳозирдаёқ 2-3 тоннадан пахта тердилар.

Ҳамиша бўлганидек, комсомоллар теримда ҳам ташаббускорлик кўрсатмоқда. Шаҳарнинг ҳар қайси районида комсомоллардан зарбдор теримчи бригадалар ташкил этилиб, улар пахта теримида орқада қолаётган Бекобод районига жўнаб кетди.

Пахта терими илғорлари теримчилар ўртасидаги мусобақада ташаббус кўрсатмоқдалар, шахсий намуналари билан бошқаларни яхши ишлашга рағбатлантирмоқдалар.

Октябрь районининг вакиллари айниқса катта ютуқларни қўлга киритдилар. Теримда юксак кўрсаткичларга эришганлиги учун бу районга Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи берилди. Октябрь районида уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи минглаб аёллар ва ҳатто хизматига муносиб равишда дам олаётган шаҳарлик пенсионерлар пахта теримида қатнашиш истагини билдирди. Бу — чинакам ватанпарварлик намунасидир. Область партия комитети Ленин райони партия ташкилотлари ва барча меҳнаткашлари ҳам яхши ишлаётганликларини қайд қилиб ўтди.

Тошкентликларнинг пахтакорларга бераётган ёрдами пахта териш билан чегараланиб қолмаётир. «Узоргэнерго» ходимлари 8 та дала шийпонини жиҳозлашда, 4 та трактор ва битта пахта териш машинасини ремонт қилишда оталиқдаги колхозга ёрдам бердилар. «Ташкентқабель» заводининг электрчиклари колхознинг ёрдамчи корхоналарини электрлаштиришда қишлоқ монтёрларига кўмаклашдилар. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Теримда қатнашаётган шаҳарликлар ўртасида катта оммавийсиёсий иш олиб борилмоқда. Агитаторлар билан пропагандистлар КПСС Программаси ва Устави проектларини мунтазам равишда тушунтиришни давом эттирмоқдалар, мамлакатимизда ва унинг ташқарисида бўлаётган барча воқеалардан теримчиларни хабардор қилиб турибдилар.

Пахта теримида иштирок этиш, бу йил Ватанга 3 миллион 200 минг тонна пахта топширишдан иборат ўз интернационал бурчини адо этишда шахсий меҳнати билан пахтакорларга ёрдам бериш истагини билдираётган тошкентликлар сони кун сайин кўпаймоқда.

Ватанимиз пойтахти Москвада Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXII съезди ўз ишини бошлайдиган кунга бир ҳафтадан сал ошиқроқ вақт қолди. Ҳеч шубҳа йўққи, орденли Тошкент меҳнаткашлари мамлакатимиз ҳаётидаги ана шу шонли воқеани завод ва фабрикалардагина эмас, пахта далаларида ҳам янги муваффақиятлар билан нишонлайдилар, мўл «оқ олтин» ҳосилини териб олишда пахтакорларга ёрдам бериш соҳасидаги ўз фахрли вазифаларини шараф билан бажарадилар. (ЎзТАГ).

КИЧИК ФАБРИКАНИНГ КАТТА ЮТУҒИ

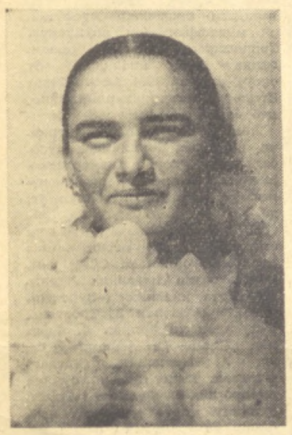
КОГОН, (<Қизил Ўзбекистон» мухбири). Бухоро паррандачилик фабрикасининг коллективи КПСС XXII съезди шарафига социалистик мусобақани кучайтириб, катта ютуқни қўлга киритди. Фабрика жўжа очириш йиллик планини муддатидан тўрт ой олдин 103 процент, зотдор товуқ ўстириш планини эса 117 процент бажарди. Бир миллион жўжа очирилиб, область колхозлари ва совхозларига тарқатилди.

Паррандачилик фабрикасининг яхши хизмати туфайли областдаги қўшгина хўжаликлар товуқ зотини яхшилаб олдилар ва тухум етиштиришда юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар. Қоракўл районидаги «Октябрь», Сталин номли, Навоий районидаги Свердлов номли, Қизилтепа районидаги «Москва», Сталин номли колхозлар айниқса яхши натижаларни қўлга киритдилар.

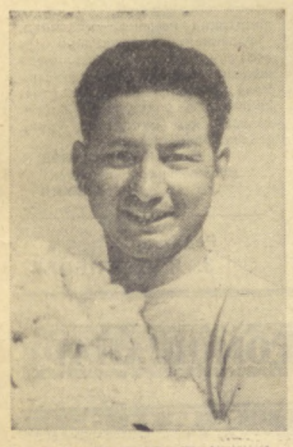
Фабрикадан кўп жўжа олиб, уларни тўла сақлаб қолган, товуқчилик фермасида ишни намунали ташкил этган Қоракўл, Конимех, Ромитан, Свердлов каби районлар давлатга тухум сотиш планини бажариб, бир неча ҳафтадан бери давлатга планга қўшимча равишда тухум топширмоқдалар.

Ўтган йили инкубатория станцияси парандачилик фабрикасига айлантирилиб, Когон район территориясига кўчирилгач, бу корхонанинг тармоқлари анча кенгайтирилди. Янги ерлар ўзлаштирилиб, товуқ, ўрдак ва ғозлар учун озуқа базаси яратилди.

— Фабрикамиз, — деди директор ўртоқ М. Аҳмедов, — етти йилликда йирик корхоналардан бирига айланади. Унда жўжа очиришни яхшилаш йўли билан парранда гўшти етиштириш кескин кўпайтирилади. Келгусида йилига 5 минг центнер гўшт ва 6 миллион дона тухум етиштириш учун шароит яратилади.

Тошкент область, Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг чевар теримчиси Собира Тоштанова жонажон партиямизнинг XXII съездига совға қилиб, мавсумда 15 тонна пахта тераман деган эди. Ҳозир у хирмонга кунига 170-180 килограммдан пахта тўкяпти.

Тошкент давлат врачлар малакасини ошириш институтининг студенти Абдусамад Абдулаҳадов теримда актив қатнашяпти. У Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозида ҳар куни 120-130 килограммдан пахта териб намуна бўлмоқда.

М. Устабобоев фотолари.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. 2-«Далварзин» совхозининг механик-ҳайдовчиси Аҳмад Жамолиддинов КПСС XXII съезди очиладиган кунгача «ХВС-1,2» машинасида 80 тонна пахта теришга аҳд қилган эди. Ҳозиргача у ўз агрегати бункеридан 50 тонна пахта тўкди. Кунига 3000 килограммдан «оқ олтин» термоқда. СУРАТДА: ўртоқ А. Жамолиддинов ўз агрегати билан пахта тераяпти. А. Усмонов фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

Редакцияга хатлар

БУ ЖИНОЯТ ЭМАСМИ?

Куйбишев районидаги «Сўх» совхозининг «Коммунизм» бўлимида аянчли аҳвол юз берди. Бўлимнинг сут-товар фермасида 5 кун ичида 13 бош соғин сигир нобуд бўлди. Ферма ходимлари бу сигирларни сўйиб юборишга мажбур бўлдилар.

Сигирларнинг касаллиги олдиндан маълум бўлган эди. Ферма мудири Шарипов ва бўлим комсомол ташкилотининг секретари Аҳмедов ўртоқлар бу ҳақда совхознинг ветеринария врачи Турсунов ва бош зоотехник Абдураҳмонов ўртоқларга хабар қилишди, сигирлар кўплаб касал бўлаётганини айтиб, тезда ёрдам кўрсатишни илтимос қилишди.

Бироқ, совхозда чорва моллларнинг соғлом бўлиши учун жавобгар шахс ўртоқ Турсунов ҳам, бош зоотехник ўртоқ Абдураҳмонов ҳам фермага келишни ўзларига эп кўрмадилар, «касал бўлса жазоси пичоқ» деб жавоб қайтардилар. Бизнингча, ўз вазифасига бундай қараш масъулиятсизликкина эмас, балки тўғридан-тўғри жиноятдир. Уларнинг давлат мулкига, халқ мулкига ана шундай муносабатда бўлиши оқибатида сигирларда касаллик ҳамон давом этмоқда. Чорвадорлар молларни сўйиб юборишга мажбур бўлмоқдалар.

Шундай экан, совхозда ҳозир 940 бош соғин сигир ўрнига 665 бош қолганлигига ажабланмаса ҳам бўлади. Сигирларнинг кўплаб қисир қолаётганлигига ҳам ветеринария врачи ва бош зоотехник айбдидир. Совхоз ишчилари мутахассисларнинг масъулиятсизлигидан ранжимоқдалар. Совхоз дирекцияси эса уларга нисбатан ҳеч қандай чора кўрмаяпти.

У. ҲАМДАМОВ,
совхоз ишчиси.

ВАЪДАГА ВАФО ҚАНИ?

Илгари Оҳангарон шаҳрининг Айний ва Тошкент кўчаларига Тўқай ва Барсуқ қишлоқларидан зилол сув келиб турар эди. Шу сувга ишониб кўча, майдон ва ҳовлиларга мевали ҳам манзарали дарахт кўчатлари ўтказган эдик.

Бундан тўрт йил муқаддам сув келадиган ариқ кўмилиб, устидан темир йўл ўтказилди. Шундан бери кўча ва ҳовлиларимиз бети оқар сув кўргани йўқ. Ўтказилган дарахт кўчатлари қуриб қолмоқда. Бунга ачинганимиздан 600-700 метр пастликда оқадиган ГРЭС каналидан пақир билан сув ташиб, дарахт суғормоқдамиз.

1959 йил декабрь ойида бу тўғрида шаҳар Советига мурожаат қилганимизда «кўчангиз 1960 йилда албатта оқар сув билан таъминланади» деган жавобни олган эдик. Мана 1961 йил ҳам ўтиб бормоқда. Лекин шаҳар Совети ҳали ҳам ўз ваъдаси устидан чиққани йўқ.

Билмадик, бу ишни қачонгача пайсалга солишар экан?

ХЎЖАЕВ, БУЗРУКОВ, ТУРДИМАТОВ, ПАВЛЕНКО, ПОПОВА ва бошқалар.

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

ЧАРОҒОН МАНЗИЛ ҚУЙЛАРИ

Коммунизм! Қўшиқдай жарангдор, қуйдек жозибадор, нурли қўёшдай ҳаётбахш бу сўз бугун ҳар қачонгидан ҳам қалбимизга яқин бўлиб қолди. Коммунизм деганда кўз ўнгимизда улуғвор шаҳарлар, гигант заводлар, қудратли электростанциялар, яшнаётган қишлоқ хўжалиги, чаман боғлар, шу бойликларни яратаётган бахтли инсон гавдаланади. Коммунизм реал воқеликка айланиб бормоқда ва реал воқелик сифатида ҳаётимизнинг ҳамма томонига таъсир этмоқда. Коммунизм бугун адабиётимизнинг ҳам бош мавзуига айланиб қолди. Шоирларимиз, ёзувчиларимиз коммунизмнинг гўзаллигини очувчи, коммунизм қураётган совет кишисининг характерини ифодаловчи асарлар яратмоқда.

Шоир М. Шайхзоданинг «Йиллар ва йўллар» тўплами ана шундай асарлардан биридир.

Тўпламга кирган шеърлар чинакам замонавий руҳ билан суғорилган. Замонавийлик шоирнинг эстетик принципларида ҳам, асарларнинг тематик йўналишида ҳам, образлар структурасида ҳам яққол сезилиб туради. Тўпламда сўнгги икки йил ичида ҳаётимизда юз берган жиддий воқеалар ўз ифодасини топган. Аммо бу қуруқ баёнчилик, воқеаларни санаш, оддий информаторликдан фарқ қилади. Шоир сийқа йўллардан қочиб, бугунги ҳаётнинг янги сифатини, янги руҳини, бугунги кишиларнинг маънавий дунёсида пайдо бўлаётган янги хислатларни бадиий тасвирлашга интилади. Бу янгиликларнинг манбаи — коммунизмдир. Шунинг учун ҳам коммунизм масаласи шоирнинг диққат марказида туради. Коммунизм режалари, коммунизм қурилишлари, коммунистик характер, хуллас, бугунги ҳаётимиздаги сифат ўзгаришлари Шайхзода шеърларига ҳам янгича жўшқинлик, янгича руҳ, янги қанот бағишлаган, шоир ижодидаги янгича эстетик принципларни белгилаган. Шоир, биринчи навбатда, бугунги қуннинг бош масаласини — одамларни ҳаракатга келтираётган, илҳомлантираётган масалани аниқлаб олади. Ҳаётда масалалар кўп, аммо ҳамма масалаларнинг масаласи бор, бу — коммунизм қуриш масаласи. Шоир ана шу масаланинг гўзаллигини очишга алоҳида эътибор беради. У бугунги ҳаётнинг ҳар нафасини ардоқлайди, ҳар бир факт замирида ётган гўзалликни кўра билишга чақиради, юракни «гўзаллик ҳодимига» айлантиришга, шоирни «гўзаллик яловдори» бўлишга ундайди:

Лекин шу кунларни, дақиқаларни,
Бахтга ҳуқуқ берган
васиқаларни
Юракнинг баралла овози билан
Баланд пардаларда куйламоқ
керак.
Токи...
Гўзаллик ходими бўлолсин
юрак.

Шоир бугун чинакам қўшиқ коммунизм қурувчиларининг чанқоғини қондирадиган лозимлигини, шундагина шоир буюк сафар қатнашчиси бўлиши мумкинлигини уқтиради. У маяковскийча ҳайқирик билан қўшиққа, шеърга мурожаат қилади:

Ўртоқ қўшиқ,
юр биз билан
сайилга бугун,
Ўртоқ шеър,
тўйимизга
сен бергин кўмак!

Бошқа бир шеърида шоир ўзини деҳқонга ўхшатади. шоир меҳнати ҳам коммунизм биносига гишт қўяётган деҳқон меҳнатига тенг эканини айтиб, деҳқонни «пахтанинг шоири», ўзини «шеърнинг деҳқони» деб атайди.

Тўпламда коммунизм ва шеър масаласига бу кадар кенг ўрин берилгани тасодифий эмас. Бу «ҳозир янги замона» эканини ва бу янги замонага «ҳозир янги тарона» зарур эканини чуқур тушуниш дан келиб чиққан. Дарҳақиқат, айрим нуқсонлардан қатъи назар, «Йиллар ва йўллар» тўпламидаги чарогон манзиллар — коммунизм ҳақидаги жўшқин ва эҳтиросли қўшиқ деб аташ мумкин. У қалб ҳарорати билан суғорилган, унда ярим асрлик ҳаёт тажрибасида йўғрилган доно фикрлар мужассамлашган.

Тўпламнинг каттагина қисмини В. И. Ленин ҳақидаги шеърлар ташкил қилади. Уларда шоир баландпарвоз мақтовлар, штампга айланган мадҳиябозликдан қочиб, конкрет деталлар ихчам воқеалар орқали, ўз қалбини, ўз муносабатини аник ифодалаш орқали дохийнинг жонли образини яратди. Масалан «Ильич қалами» шеърида Ленининг Горкидаги хонасида стол устида ётган табаррук қалам ёрдамида шоир дохийнинг халқ билан алоқаси ҳақидаги идеяни очади. «Шунча баланд фикрлар инсон нозик қалам нечук кўтарган» деб савол беради шоир ва бу саволга жавобда шеърнинг ғояси очилади:

Ахир, Ленин қўли бир теккан
ҳар буюмга кирар экан бот
Ишчи кучи, умидли сабот.

Ана шундай соддалик ва умумлаштирувчи куч, Ленин сиймосининг янги-янги томонларини аник ва образли очиб берган поэтик лавҳалар «Харита», «Апрель айёми», «Октябрь — Ленин демак», «Эман дарахти», «Мен Ленинни кўрганларни кўрганман» шеърларида ҳам мавжуд.

«Йиллар ва йўллар»да кўпгина шеърлар етти йиллик планга бағишланган. Бундай шеърларда етти йиллик план социалистик жамиятнинг ҳозирги шукуҳини, қудратини, улуғворлигини ифодаловчи поэтик образга айланган. Масалан, «Етти йиллик балладаси» шеърида тарихий параллеллар асосида ҳозирги ҳаётнинг минг йиллик орзулар тимсоли экани очилган.

Шоир етти йиллик қаҳрамонларининг лирик характерини яратишга ҳам алоҳида диққат қилади. Совет кишисининг фидокорлиги, юксак маънавий фазилатлари, ажойиб гўзаллик туйғуси, оптимизм кўпгина шеърларда биринчи планда тасвирланган. Океанни енгган тўрт паҳлавон ва фазони бўйсундирган кишилар ҳақидаги, дўстлик ва қардошлик, коммунизм ва ғинчлик ҳақидаги шеърларда совет кишиси характеридаги ҳозир яркираб очилаётган хусусият — қаҳрамонлик хусусияти дуруст ифодаланган.

Тўпламдаги шеърларда шоир шахси бой қабариқ, аниқ формада ифодаланган. Шайхзода ўзи тасвирлаётган предметга Маяковский каби актив муносабатда бўлишга, ўз поэтик «мени»нинг кўзи билан қарашга интилади. Бу, бир томондан, шеърларга самимийлик бағишлайди, иккинчидан, лирик қаҳрамон тақдирининг халқ тақдири билан, социалистик ҳаёт билан чамбарчас боғланиб кетганини кўрсатади. Шоир ҳамма воқеаларни, ҳамма ҳодисаларни ўз шахсий ишидек, ўз ҳаётида чуқур из қолдирадиган ҳодисадек тасвирлайди. Масалан, шоир пахтакорларга мурожаат қилиб ёзади:

Мен бу хафта Хоразмнинг
ҳавосида яшардим,
Хоразмга ҳамсаф бўлиб юрсайди
вилоятлар,
Нормам бўлиб тайинланган
умримдан
Зиёд бўлиб, яна юз йил
яшардим.

Тўпламдаги шеърлар фалсафий чуқурлиги, умумлаштирувчи кучи билан ҳам кишини қувонтиради. Бу, поэзияда реализмни чуқурлаштиришдан омилдардан биридир. Масалан, «Ҳамзаободда икки манзара» шеърини олайлик. Чиройли поэтик лавҳадан кейин шоир тепаликдаги икки бино ҳақида гапиради. Буларнинг бири — Ҳамзанинг қабри, иккинчиси — шайхлар мозори. Шеър бошдан-оёқ шу икки бинони қарама-қарши қўйиш асосига қурилган. Бу қарашилантириш орқали ҳар бирининг моҳияти тўла очилади. бинолар икки хил дунёнинг икки хил дунёқарашини ифодаловчи умумлашган образга айланади. Шоирнинг симпатияси тўлалигича нур ҳурматига қўйилган ҳайкал, изловчи фикр-қувноқ қўшиқ, ҳаёт ва иқбол машъали томонида.

Тўпламдаги кўпгина шеърлар ўткир ва оригинал поэтик образлар асосига қурилган. Бу образлилик шеърлардан қуруқ ваъзни, насиҳат-у дидактикани қувиб чиқаришга, жонли манзараларни чизишга, муҳим фикрларни ифодалашга, мисранинг эмоционаллигини оширишга хизмат қилади. Қуйидаги парчада Ҳамза образини тўлдирадиган, унинг фаолиятини шоирона очадиган жуда чиройли ўхшатиш бор. Бу ўхшатиш шеърнинг умумий ғоясини янада чуқурлаштирган:

Кўксув билан Оқсув икки
дугона дилбар.
Икки ёқдан тог бағридан
ўйноқлаб келар.
Гўё домла Хакимзода ўқитган
қизлар
Бир-бирига меҳр қўйган икки
қиз дўстлар
Танаффусда синфлардан чиқиб
шу чоқда
Боғда бирга ўйнагани чопқиллашамоқда.

Етти йиллик ҳақидаги шеърларда йўл, йўловчи, манзил образлари кўп учрайди. Бир ўринда етти йиллик шиддат билан олга елиб бораётган суворига ўхшатилади. Шоир «Коммунизм — бақор» образини ҳам ишлатади, аммо унга янги белги, янги сифатлар топадики, шеърларда кўп учрайдиган бу образ тамомила оригинал ва эмоционал тусга киради.

Баҳор йўли — чаман туташ,
Хиёбони — гул-чечак,
Осмонида қизил қуёш,
Юлдузлари беш бурчак,

Бундай сиқиқ ва айни чоқда чуқур маънони ифодаловчи поэтик образлар тўпламдаги шеърларда кўп учрайди.

Аммо тўпламдаги ҳамма шеърларни ҳам бир хил маҳорат билан ёзилган деб бўлмайди .Баъзан бир хил темадаги, бир-бирини деярли айнан такрорловчи шеърлар учрайди. «Бош масала» ва «Шу масала» шеърларида ана шу такрорни учратиш мумкин. Айрим шеърлар оригинал ва салмоқли фикрдан маҳрум. Масалан; «Жаннатга инондим» шеъридя «ҳақиқий жаннат шу ердаги ҳаётнинг ўзи экан» деган фикр айтилади. Бу оригинал фикр эмас. Бунинг устига бу фикр шеърда оригинал формада ифодаланган ҳам эмас. Баъзибир шеърларда ҳаётий ҳақиқатлар бадиий либосга ўралмасдан, тўғридан-тўғри қайд қилинаверган. Бундай чоқларда шеър ўз нафосатини анча йўқотиб, маълум ҳақиқатлар тизмасига айланиб қолган. Масалан:

Чин ҳаҳрамон — коммунизм қурувчисидир,
Чин йўловчи — бу манзилнинг йўловчисидир,
Хўб бошланди коммунизм етти йиллиги,
Бу еттининг биринчиси хўб тугалланур.
(«Меҳнат шаънида»).

Жуда тўғри фикрлар, аммо уларда поэзия учун зарур бўлган образлилик йўқ, оддий баён, информациягина бор. Бундай камчиликлар «Мукофотлар муборак», «Офарин» каби шеърларда ҳам учрайди. Уларнинг баъзиларида эски касалнинг асари бор — риториканинг совуқ нафаси сезилиб туради. Биз Шайхзодадек тажрибали шоирдан яна шундай жузъий, баъзан эса жиддий камчиликлардан холи бўлган асарлар кутамиз. Аммо тўпламни ундаги энг яхши шеърлар ва тенденциялар асосида баҳоласак, уни бугунги ўзбек поэзиясига ҳисса қўша олган салмоқли ҳодиса деб аташ керак. Чунки тўпламда Шайхзода поэзиясининг энг яхши хислатлари мужассамлашган. Булар — ўткир замонавийлик, изчил ғоявийлик, ҳаётни куйлашда публицистик жўшқинлик билан эҳтиросниинг, лириканинг чатишиб кетгани, шоир шахсининг тўла намоён бўлиши, оригинал образларга интилиш, шаклда, шеърий техникада, тилда оригиналлик кабилардир.

Коммунистик партиянинг янги Программаси проекти совет ёзувчилари олдига коммунизм адабиётини яратишдек улуғвор вазифани қўйди. Бу адабиёт замон билан чамбарчас боғланган, давримизнинг буюклигини юксак бадиий формада куйловчи, жўшқин ва эҳтиросли адабиёт бўлиши керак. Ўзбек ёзувчилари катта жасодий кўтаринкилик билан шу вазифани бажаришга киришмоқдалар. Шайхзоданинг «Йиллар ва йўллар» тўплами янги адабиёт яратиш соҳасидаги илк уринишлардан биридир. Унинг жўшқин шеърлари қувчини активликка ундайди, унинг маънавий туйғусини бойитади. Шунинг учун ҳам шоирни буюк сафардошлар қаторида бораётган «гўзаллик яловдори» деб атаса бўлади.

О. ШАРАФИДДИНОВ,
филология фанлари кандидати.

ПАХТАЧИЛИКНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ИЛҒОРЛАРИ

СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ ВИСТАВКАСИДА

□ □ □

СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидаги «Ўзбекистон ССР» павильонида яқинда тематик виставка очилди. Бу виставка «Ўзбекистон ССР да пахтачиликни комплекс механизациялаш бригадаларининг ютуқлари» деб аталади.

Павильонга келганлар ўтган йили республикада 966 минг гектар ерга чигит квадрат-уялаб экилганлигини, бир миллион гектарга яқин майдондаги гўза кетмонсиз парвариш қилинганлигини ҳамда машиналар билан жуда кўп пахта терилганлигини яхши билиб оладилар.

1959 йилда Ўзбекистонда комплекс механизациялашган бригадалардаги ҳар бир киши ҳисобига 2,3 гектар ёки бошқа бригадалардагига нисбатан 1,6 баравар кўпроқ ер тўғри келарди. Пахта ҳосилдорлиги эса, бу бригадаларда республикадаги ўртача ҳосилдорликдан анча юқори бўлди. 1960 йилда механизациялашган бригадаларнинг ҳар бир аъзоси ҳисобига 3 гектардан ер тўғри келди.

Бу йил чигитни «СТВХ-4» маркали янги сеялка билан экиш натижасида Ўзбекистон пахтакорлари 15.8 минг тонна урғликни тежаб қолдирдилар. Бу — чигит сотиб олиш учун сарфланадиган харажатнинг деярли икки миллион сўм камайтириш имконини берди. Тежаб қолинган чигитдан 2,8 минг тонна ёғ, 6,3 минг тонна қунжара, 474 тонна совун, 5,8 минг тонна чигит пўстлоқ олиш мумкин.

Стендлардан бирида ҳамма майдонга чигит уруғликни уяларга белгиланган миқдорда ташлайдиган сеялка билан экилса, уруғлик бирнеча баравар кам сарф бўлиши ҳикоя қилинади.

Тематик виставкада пахтачиликни механизациялашнинг муҳим звеноси ҳисобланган ҳосилни йиғиб-териб олишни машиналаштиришга катта ўрин берилган. 1960 йилда республикамизда 8050 та пахта териш машинаси ишлади, юзлаб механик-ҳайдовчилар 150-200 тоннадан ва ундан ҳам кўпроқ пахта тердилар. 1166 хотин-қиз Турсуной Оҳунова чақирғига жўшлиб, механик-ҳайдовчи касбини эгаллаб олди.

«Машъаллар ҳаммага йўл кўрсатмоқда». — стендлардан бири ана шундай деб аталади. Унда М. Умрзоқов, Ж. Кўчиев, М. Чачи, М. Жалолов, Т. Абдалиев, Б. Холмирзаев ўртоқлар бошлиқ комплекс механизациялашган илғор бригадаларда эришилган ютуқлар муфассал кўрсатилмоқда. Махсус таблицада «Малик» совхозининг Жовод Кўчиев бошлиқ бригадаси ютуқлари таҳлил қилиб кўрсатилган. Ўртоқ Кўчиев бригадаси ишлаб чиқаришни технологик карта асосида ташкил қилиб, яхши натижаларга эришди. Бу бригадада ўтган йили республикада энг арзон пахта етиштирилди.

Тематик виставкада пахтачиликни комплекс механизациялаш соҳасида илғорликни эгаллаб келаётган «Малик», «Совой» совхозларига ҳамда Пахтакор районидаги «Коммунизм» колхозига кенг ўрин берилган. Бу илғор хўжаликларнинг тажрибаси ҳамма жойда ҳам мавжуд техникадан самарали фойдаланиш орқали қўл меҳнатини камайтириш мумкинлигини кўрсатиб турибди.

Виставкага келган меҳмонлар тематик виставкани зўр қизиқиш билан кўрмоқдалар.

М. БОБОХОНОВ,
Ўзбекистон ССР павильонининг экскурсоводи.

Берлинда тантаналар

БЕРЛИН, 7 октябрь. ТАСС мухбири **К. Саввин** хабар беради: Бугун Германия Демократик Республикасининг меҳнаткашлари ўз миллий байрамини — Германиядаги биринчи ишчи ва деҳқонлар давлатининг 12 йиллигини хурсандлик ва тантана билан нишонламоқдалар. Шу улуғ байрам муносабати билан Берлиндаги Маркс-Энгельс майдонида жуда катта митинг бўлди. Майдон байрам тусида безатилган. Германия Демократик Республикасининг жуда катта давлат герби марказий трибуна тепасига осиб қўйилган. Давлат герби остига «Социализм енгади» деган сўзлар ёзилган. Трибуна тепасидаги қизил алвонларга «Германия Демократик Республикаси нақадар кучли бўлса, Германияда тинчлик шу қадар мустаҳкам бўлади». «Германия сулҳ шартномаси бу йил, албатта, имзоланади» деган шиорлар ёзилган.

Берлиннинг ишлаб чиқариш илғорлари, халқ корхоналарининг ишчилари, давлат муассасаларининг хизматчилари, студентлар, фан ва маданият арбоблари, жанговар ишчи дружиналарининг аъзолари — икки юз мингдан кўпроқ киши билан кенг майдон ва унинг атрофидаги кўчалар лиқ тўлди.

Вальтер Ульбрихт ва Германия Демократик Республикасининг бошқа раҳбарлари эрталаб соат 10-30 минутда трибунага чиқадилар. Митингда ҳозир бўлганлар орасида — республиканинг 12 йиллиги байрамига келган чет эл делегацияларининг аъзолари, шу жумладан СССР партия-ҳукумат делегациясининг раҳбари, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян бор.

Германия Демократик Республикасининг давлат гимни улуғвор янграйди.

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси Министрлар Совети раисининг ўринбосари Б. Лейпнер микрофон олдига келади. У нутқ сўзлаб, мамлакатнинг ҳамма гражданларини Германия Демократик Республикасининг 12 йиллиги билан табриклайди. Нотиқ КПССга ва Совет ҳукуматига, айниқса ўртоқ Н. С. Хрушчевга, барча совет кишиларига беғараз ёрдам бераётганликлари ва яқиндан ҳамкорлик қилаётганликлари учун, шунингдек қардош социалистик мамлакатларга социалистик бирдамликни ҳар томонлама исботлайдиган ишлар қилаётганликлари учун ташаккур билдиради.

Б. Лейпнер уқтириб айтди, Германия милитаризмининг кўтарган қўлини тўхтатишнинг энди энг охирги муддати келди. Бу немис халқи қилиши лозим бўлган қийин вазифадир.

Сўнгра Б. Лейпнер айтдики, тинчлик ва социализм лагерининг ажралмас таркибий қисми бўлган Германия Демократик Республикасининг яшаб келаётганлиги Германияда тинчликнинг қудратли фактори мавжудлигидан далолат беради.

Сўнгра нотиқ Германияда рўй берган принципиал ўзгаришлар тўғрисида гапириб дедики, Совет Иттифоқи 1945 йилда озод қилган немис территориясида немис ишчилари ва деҳқонларининг биринчи давлати — Германия Демократик Республикаси вужудга келди ва ривожланди.

Ҳозирги вақтда, деди Б. Лейпнер, Германия сулҳ шартномаси, Ғарбий Германиядаги агрессия кучлари билан тинчлик кучлари ўртасидаги кураш кун тартибида турибди.

Ишчилар синфининг партияси ва ҳукумати бугун жуда жиддият билан яна бир марта шуни айтадики, Германия Демократик Республикасининг чегараларига қарши қилинадиган ҳар қандай ҳарбий ғиғо — катта урушнинг бошланиши эканлиги ҳаммага равшан бўлиши лозим. Кимки немис давлатига, тинчликка қарши қурол кўтарса, у емириб ташланади. Бу — миллион-миллион немисларнинг қасами бўлиб қолиши лозим. Миллион-миллион немислар тинчликни ҳамма воситалар билан ҳимоя қилишга ҳамиша тайёрдирлар.

Биз, деди Б. Лейпнер, — келажакка қатъий ишонч билан қарамоқдамиз. Бу асрнинг иккинчи ярми бизники, тинчлик ва социализм кучларининкидир.

Биз, Германия сулҳ шартномасини имзолаш арафасида турибмиз. Бу билан Ғарбий Германиядаги агрессия кучлари яна бир сабоқ оладилар. Сулҳ шартномаси бутун немис халқига тинчликни абадий таъминлаш йўлини кўрсатиб беради.

Сўнгра Б. Лейпнер, ишчилар, қишлоқ ҳўжалик ишлаб чиқариш кооперативларининг аъзолари бўлган деҳқонлар, зиёлилар Германия Демократик Республикасини янада мустаҳкамлашга зўр ғайрат билан ўзларининг бутун кучларини сарфлаётганликларини кўрсатиб ўтди.

Улар ўзларининг ҳар бир муваффақиятлари билан урушга ва реакцияга қарши курашга қимматбаҳо ҳисса қўшаётганликларини биладилар.

Б. Лейпнер ўз нутқида шуни ҳам уқтириб ўтдики, КПССнинг XXII съездида муҳокама қилинадиган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Программасининг проекти тарихий вазифани қўймоқда. Бажарилиши лозим бўлган бу вазифа ҳамма одамларни социал тенгсизликдан, зулм ва эксплуататорларнинг ҳар қандай формаларидан, уруш даҳшатларидан халос қилиш ва ер юзида тинчлик, меҳнат, озодлик, тенглик ва ҳамма халқларнинг бахтиёрлигини барқарор қилиш вазифасидир.

Биз Демократик Германия нинг миллий фронтида бирлашиб яқдил ва жипс бўлиб, ҳаққоний иш галабасига олиб борадиган тўғри йўлдан қатъий қадам ташлаб, олга бормоқдамиз.

Сўнгра микрофон олдига А. И. Микоян келади. Митингдагилар уни гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб оладилар.

А. И. Микоян нутқи

А. И. Микоян Германия Демократик Республикаси пойтахтининг аҳолисига ва Республиканинг ҳамма меҳнаткашларига КПСС Марказий Комитети, СССР ҳукумати ва бутун совет халқининг қардошлик саломини топширди.

Бундан 12 йил муқаддам, деди А. И. Микоян, тарихда биринчи бўлган, Маркс ва Энгельс орзу қилган ва немис ишчилар ҳаракатининг энг яхши намояндалари ўз ҳаётларини бағишлаб рўёбга чиқаришни орзу қилиб келган Германия давлати вужудга келди.

Халқ ҳокимияти йиллари мобайнида Германия Демократик Республикасининг меҳнаткашлари Германия Бирлашган социалистик партиясининг Марказий Комитети раҳбарлигида қийин, шонли йўлни босиб ўтиб, янги турмуш қуришда ҳал қилувчи ғалабаларга эришдилар.

Германия Демократик Республикаси, деди А. И. Микоян, ўз халқ хўжалигини ривожлантиришда яхши истиқболларга эга. Бунга бизнинг мустаҳкам иқтисодий алоқаларимиз ёрдам бермоқда. Шу нарсага амин бўлишингиз мумкинки, Совет Иттифоқи сизларга зарур бўлган ҳом ашё ва озиқ-овқатни бундан буён ҳам етказиб бериб туради.

Совет халқи, деди А. И. Микоян, Германия Демократик Республикасининг ишчилар синфига, деҳқонларига, зиёлиларига — ҳамма меҳнаткашларига бутун немис халқининг бахти ва саодати йўлида чин кўнгилдан янги муваффақиятлар тилайди.

А. И. Микоян Совет Иттифоқи тинчлик ва тинч-тотув яшаш сиёсатини изчиллик билан ўтказиб келаётганлигини айтиб, Совет Иттифоқининг Германия сулҳ шартномаси тўғрисидаги таклифи Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш мақсадини кўзловчи таклиф эканлигини уқтириб ўтди.

Сулҳ шартномаси гитлерчилар армияси тор-мор келтирилганлиги натижасида Германияда вужудга келган реал ҳолатни қайд қилишга лозим. Шу шартнома асосида Ғарбий Берлиндаги оккупация режимини тугатиш ва уни эркин шаҳарга айлантириш масаласи ҳал қилинади. Биз, деди А. И. Микоян, Ғарбий Берлиннинг эркин шаҳар статусини халқаро миқёсда энг самарали равишда гарантиялаб беришга тайёрмиз. Биз халқаро ҳуқуқ нормаларига мос бўлиб тушадиган гарантиялар беришга тайёрмиз.

Ҳеч кимнинг манфаатини бузмайдиган ва тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган бизнинг бу таклифимизга фақат ўзини-ўзи ўлдиришга қарор қилган жинниларигина ҳарбий ҳаракатлар билан жавоб беришга уриниши мумкин.

Сўнгра А. И. Микоян Германия Демократик Республикаси ўз чегараларини муҳофаза ва ҳимоя қилиш йўлида яқинда қонуний чоралар кўришга мажбур бўлганлигини эслатиб, бундай деди: Сизлар бу чораларни спартакчиларнинг жанговар борисларига мос бўлган моҳирлик ва уюшқоқлик билан ўтказганлигингиз ҳаммага аён бўлди. Бу ишда катта роль ўйнаган жанговар ишчи дружиналарнинг намояндаларини мен бу ерда кўриб турибман ва уларга Совет Иттифоқи ишчиларининг қардошлик саломини топшираётганлигим учун хурсандман.

А. И. Микоян ўз нутқининг охирида бундай деди: Германия Демократик Республикаси ва бошқа социалистик мамлакатларнинг қардошларча дўстлиги ва мустаҳкам бирлиги уларнинг янада муваффақиятлар қозонишларини, мустақилликларини, суверенитетларини ва хавфсизликларини таъминловчи энг мустаҳкам гарантиядир.

* * *

А. И. Микоян гулдурос қарсаклар билан неча марталаб бўлиниб турган ўз нутқини тамомлаганидан кейин майдонда кучли овация янгради. «Дўстлик!». «Фрейндшафт!» деган хитоблар майдони ларзага келтирди.

Сўнгра Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси, Хитой Халқ Республикаси давлат кенгашининг бош министрининг ўринбосари Хэ Лун нутқ сўзлади.

Хэ Лун, сулҳ шартномаси ва шу асосда Ғарбий Берлиндаги аҳволни бартараф қилиш ниҳоят даражада зарур эканлигини уқтириб ўтди.

Хитой халқи шу нарсани зўр мамнуният билан қайд қилаётирки, деди Хэ Лун, Германия Демократик Республикасининг аҳолиси ўз чегараларини ва ўз пойтахти Берлинни муҳофаза қилиш йўлида қатъий чоралар кўриб, ўзининг юксак ватанпарварлигини намойиш қилди. Бу — бутун социалистик лагернинг манфаатлари, бутун дунёдаги тинчлик ишининг манфаатлари йўлида кўрилган чоралардир.

Хитой Коммунистик партияси ва Хитой Халқ Республикасининг ҳукумати номидан тантанали равишда шуни айтаманки, — деди Хэ Лун, — биз Совет Иттифоқининг ва Германия Демократик Республикасининг сулҳ шартномаси тузиш ва Ғарбий Берлиндаги аҳволни нормаллаштириш учун олиб бораётган курашини тўла равишда қувватлаймиз. Биз Германия Демократик Республикасининг ўз хавфсизлигини таъминлаш йўлида кўраётган ҳамма чораларини тўла равишда қувватлаймиз.

Митингда Куба, Италия ва Ғарбий Германия вакиллари ҳам нутқ сўзладилар.

Митинг «Дадил қадам ташланг, ўртоқлар!» деган революцион қўшиқни айтиш билан тугади.

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИДА

СССРнинг Дамашқдаги бош консулхонаси шу йил 30 сентябрда Сурия Араб Республикасининг ташқи ишлар министрлигидан қуйидаги мазмунда нота олди:

«Сурия Араб Республикасининг ташқи ишлар министри Дамашқдаги чет эл консуллик ваколатхоналарининг бошлиқларига ўзининг энг яхши ҳурматини изҳор қилади ва уларга юборилган ҳукумат баёнотига асосланиб, Сурия ҳукумати тузилганлиги тўғрисидаги биринчи сонли декретнинг нусхасини ушбу билан қўшиб юбориш шарафига муяссардир.

Министрлик шу декретнинг мазмунини ўз ҳукуматларига маълум қилишни ўтиниб, янги режимни танганликлари тўғрисида мумкин қадар тезроқ хабар олишга ва иккала мамлакат ўртасидаги яхши муносабатларнинг тикланишига умид қилади.

Министрлик кези келганидан фойдаланиб, ўзининг юксак ҳурматини изҳор қилади.

Дамашқ. 1961 йил 30 сентябрь».

СССРнинг Дамашқдаги бош консули 7 октябрда Сурия Республикасининг бош министри Маъмун Кузбари ҳузурига бориб, унга Совет ҳукуматининг қуйидаги жавобини маълум қилди:

«СССР ҳукумати Сурия Араб Республикаси ҳукуматининг 30 сентябрдаги мурожаатини кўриб чиқиб, Сурия Араб Республикасини танишига ва у билан элчиликлар даражасида дипломатик муносабатлар ўрнатишга қарор қилди.

Совет ҳукумати СССР билан Сурия Араб Республикаси ўртасидаги муносабатлар ҳар иккала мамлакат халқларининг манфаатлари йўлида, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида тинч-тотув яшаш принциплари асосида ривожлана беради, деб умид қилади».

ФРИДРИХСФЕЛЬД ВА ТРЕПТОВ-ПАРКДА ГУЛЧАМБАРЛАР ҚЎЙИЛДИ

БЕРЛИН, 7 октябрь. (ТАСС). Германия Демократик Республикаси барпо этилган кунининг 12 йиллиги муносабати билан Фридрихсфельддаги социалистлар мозорига ҳамда Гитлер фашизмига қарши жангларда ҳалок бўлган совет жангчиларининг Трептов-паркдаги ёдгорлигига бугун гулчамбарлар қўйилди.

Гулчамбарлар қўйиш маросимида Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг раиси В. Ульбрихт ва Германия Демократик Республикасининг бошқа раҳбар арбоблари, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян бошлиқ СССР партия-ҳукумат делегацияси, бошқа социалистик давлатларнинг партия-ҳукумат делегациялари ҳозир бўлдилар.

Капиталистик мамлакатлардаги насиҳатгўйлар: «Олло-тоолонинг олдида ҳамма инсонлар баббараваридир» деб жар солишади. Лекин бунда баъзи «мустасно»лар бор. Францияда Шимолий Африка халқларининг ванилларн, Қўшма Штатларда Латин Америкаси мамлакатларининг аҳолиси — негрлар ҳалиги баббараваридан мустаснодир. СУРАТДА: Джексонда полиция негрларни итта талатяпти.

(ТАСС фотохроникаси).

ГАВАНАДА ЖУДА КАТТА МИТИНГ

ГАВАНА, 7 октябрь. (ТАСС). Кеча президент саройи олдидаги майдонда ўтказилган митингга тўпланган юз минглаб қуролланган президент Освальдо Дортикоси зўр завқ-шавқ билан кутиб олдилар. Куба президенти ўз мамлакатининг ҳарбий блокларга қўшилмаган давлатларнинг Белград конференциясидаги делегациясига бошчилик қилди, шундан кейин эса расмий визит билан Чехословакияга, Совет Иттифоқига ва Хитойга бориб келди.

Бош министр Фидель Кастро Освальдо Дортикосга самимий табрик сўзлари билан мурожаат қилди.

У, ўз нутқида таъкидлаб ўтдики, Америка империализми революцион Кубага қарши янги фитналар тайёрламоқда. Америка империализми ҳозирги вақтда Куба ва Латин Америкасидаги бошқа мамлакатлардан яқалаб қўйишга қаратилган навбатдаги қийла-найрангини ишга солмоқда. Фидель Кастро ҳудди ана шу мақсадда Америка Қўшма Штатларининг марказий разведкаси бошқармаси раҳбарлигида Куба ҳукуматининг Латин Америкасидаги «қўпорувчилик ҳаракатлари» ҳақида сохта ҳужжатлар тўқилди, деб таъкидлади. Бу ҳийла авторларининг фикрича, ана шу ҳужжатлар Латин Америкаси мамлакатларининг Куба билан дипломатик муносабатларни узишлари учун баҳона бўлмоғи керак.

Кастро жирканч сохта ҳужжатларни ва бу ҳужжатларнинг авторларини фош қилгач, Америка империализми Куба революциясини мағлубиятга учратишга интилиб, ҳамма воситалардан фойдаланмоқда, деб кўрсатиб ўтди. Шунинг учун бизнинг бурчимиз, деди Кастро, душманга қарши ҳамма жойда қаттиқ қўл олиб боришдир.

Шундан сўнг президент Дортикос нутқ сўзлади. У дастлаб Белград конференциясининг якунларига тўхталиб ўтгач, сўнгра революцион Кубанинг вакили сифатида Совет Иттифоқида, Хитой ва Чехословакияда ўзига кўрсатилган қардошларча самимий илтифот ҳақида сўзлаб берди. У, социалистик мамлакатларнинг раҳбарлари билан олиб борган музокаралари ҳақида гапириб, бу музокаралар дўстлик, ҳамкорлик ва ёрдам руҳи билан суғорилганлигини; бу музокаралар натижасида Кубанинг социалистик мамлакатлар билан савдо-сотиқ ва иқтисодий алоқалари кенгайганлигини таъкидлаб ўтди.

Дортикос ўз нутқини тамомлар экан, мамлакат халқини Куба революцияси олиб бораётган тарихий жангда бир ғайратига икки-уч ғайрат қўшишга чақирди.

РУМИН-СОВЕТ ДЎСТЛИГИ ОЙЛИГИ БОШЛАНДИ

БУХАРЕСТ, (ТАСС). Руминия Халқ Республикасида традицион румин-совет дўстлиги ойлиги бошланди. 7 октябрдан 7 ноябргача юзлаб тадбирларни ўтказиб, Совет Иттифоқининг коммунизм қурилишини кенг авж олдиришдаги жуда катта муваффақиятларини, КПСС XXII съездини ва КПСС Программаси проектини кенг оммалаштириш белгиланди. Ойлик давомида кўпдан-кўп лекция ва докладлар, адабий ва музикали кечалар, симпозиумлар, виставкалар, китоб бозорлари ташкил этилади. Республика кинотеатрлари совет фильмларини, театрлар эса совет драматургларининг пьесаларини кўрсатади. Меҳнаткашларнинг СССРга бориб келган румин гражданлари билан учрашувлари ўтказилади.

Дўстлик ойлигида қатнашиш учун Руминияга совет-румин дўстлиги жамиятининг делегацияси келди. Герман Степанович Титов 14-16 октябрда Руминия меҳнаткашларининг меҳмони бўлади.

ТЕРМИЗ. Шаҳарнинг хушманзара жойига катта мактаб биноси қурилди. Бу икки қаватли бинога янги мактаб-интернат жойлашган. Унда 520 бола ўқиб, таълим олмоқда. Мактаб-интернатда ўқувчилар учун барча қулайликлар яратиб берилган. Кенг ва ёруғ ўқишхона, ошхона, спорт зали, ўқувчиларга турли касб ўргатиладиган устахоналар бор. СУРАТДА: мактаб-интернат биносининг умумий кўриниши.

В. Воҳидов фотоси.

Физкультура ва спорт

ШТАНГАЧИЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Тошкентдаги Дзержинский номли Маданият уйида икки кун давом этган Ҳиндистон, Мўғулистон, Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари оғир атлетикачиларининг халқаро дўстлик матчи ўзаро ўртоқлик ва қизғин спорт кураши вазиятида ўтди.

Энг енгил вазнда жаҳон рекордчиси, СССР терма командасининг аъзоси Степан Ульянов ғолиб чиқди. У тароеборьеда 320 килограммлик штангани кўтарди. Иккинчи ўринни СССР спорт мастери Петр Ким эгаллади. Унинг натижаси — 312 килограмм. Шу вазн бўйича 3- ва 4-ўринларни эса 272 ҳамда 255 килограмм натижа билан Арон Кумар (Ҳиндистон) ва Дуд (Мўғулистон) олишга муваффақ бўлдилар.

Матчнинг ярим енгил, енгил ва ярим ўрта вазн оғирликдаги штангачилари кураши ҳам томошабинлар эътиборини ўзига жалб қилди. Бу вазнлар бўйича шахсий биринчиликда 325, 372 ва 387,5 килограмм оғирликдаги штангаларни даст кўтарган Анатолий Пак (Тожикистон ССР), Михаил Биктогиров ва Сергей Скороднев (Туркманистон ССР)лар ғолиб чиқишди. Самарқандлик штангачи, СССР спорт мастери Георгий Петросов енгил вазнда 3-ўринни олди.

Тошкентлик ўрта вазнли штангачи, СССР терма командасининг аъзоси Юрий Расчёский мусобақада энг яхши кўрсаткичга эришди. У жаҳон рекордини (180,5 килограмм) янгилаш учун 181 килограмм оғирликдаги штангани кўтаришга ҳаракат қилдию, лекин бунга эриша олмади. Унинг уч бора кўтаришда эришган натижаси эса (445 килограмм) матчнинг энг яхши кўрсаткичи деб ҳисобга олинди.

Ярим оғир вазн бўйича 1-ўринни СССР спорт мастери Анатолий Небучин (Қозоғистон ССР), 2-ўринни эса ҳиндистонлик оғир атлетикачи Балбир Сингх эгаллади. У эришган натижа (360 килограмм) Ҳиндистоннинг янги рекорди ҳисобланади.

Совет Иттифоқининг энг кучли оғир атлетикачиларидан бири, СССР терма командаси аъзоси, оғир вазнли Юрий Вильгович (Туркманистон ССР) ҳам бу халқаро учрашувда 475 килограмм натижа билан ғалабага эришди.

Э. МАДРАҲИМОВ, А. НИЁЗМАТОВ.

ЧЕМПИОНЛАР АНИҚЛАНДИ

Классик кураш бўйича Совет Иттифоқи шахсий биринчилиги учун ўтказилган энг енгил, енгил, ўрта ва оғир вазндаги полвонлар мусобақаси муваффақиятли якунланди. Тошкентдаги «Динамо» стадионида ўтган қизиқарли бу спорт кураши 1961 йилги Совет Иттифоқи чемпионларини аниқлаб берди.

Аввало шуни айтиш керакки, бу йилги биринчилик мусобақалари ўтган йилдагисига нисбатан бениҳоят қизғин кураш ва олишувлар билан ўтди.

57 килограммгача бўлган оғирликдаги энг енгил вазнда мусобақа голиби ва СССР чемпиони олтин медалини биринчи марта киевлик («Буревестник») ёш полвон В. Тростянский, иккинчи ўринни Л. Фишман (Киев) ва учинчи ўринни А. Мнацанян (Ереван) эгаллади. Енгил вазн бўйича тагароглик В. Фесенко («Труд») биринчи марта мамлакат чемпиони ва голиблик олтин медалини олишга муваффақ бўлди.

Ўрта вазнлари олишувларда Москва (ЦСКА) полвонларининг кўли баланд келди. Мукофотли уч ўринни ҳам армия спортчилари—Л. Анфиногенов, А. Киров ва А. Ваниярар эгаллади. Шунингдек, оғир вазндаги полвонлар мусобақасида ҳам армия спортчилари ўз устунликларини намойиш қилдилар.

Ўзбекистон курашчилари мусобақага мутлақо тайёрликсиз келганликларини кўрсатдилар. Улар мусобақа давомида ўтказилган 200 олишувнинг бирортасида ҳам мукофотли ўринни эгаллай олмадилар.

И. АЛИХАНОВ,
мусобақа бош судьяси.
П. АЛЕХИН.

Редактор
З. И. ЕСЕНБОЕВ.

МАДАНИЙ ҲАМКОРЛИКДА ЯНГИ ПОҒОНА

ВАРШАВА, 7 октябрь. Бугун Польша Халқ Республикаси пойтахтидаги Фан ва маданият саройининг залларидан бири гавжум бўлди. Шу залда Ўзбекистон ССР рассомлари ва амалий санъат усталари асарларининг виставкаси очилди. Виставка очилиши олдидан Совет ҳокимияти йиллари мобайнида ўзбек миллий санъатининг ривожланишига бағишлаб, матбуот конференцияси ўтказилди.

Польша газеталари, журналлари, радио ва телевидениесининг мухбирлари Ўзбекистон делегацияси аъзоларига жуда кўп саволлар бермоқдалар. Шунинг ўзи Польша жамоатчилиги Ўрта Осиё ва Қозоғистон совет республикалари маданияти кунларига ғоят қизиқиб қараётганлигидан далолат беради.

Сарой олдидаги майдон кўркам тус олган. Ўзбек миллий санъатининг виставкаси очилаётганлиги ҳақидаги эълонлар ёпиштириб қўйилган. Кузги шабада Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқларини ҳилпиратиб турибди. Жамоатчиликнинг кўпдан-кўп вакиллари, фан, маданий ва санъат арбоблари, ёшлар виставкани томоша қилиш учун келдилар.

Ўзбекистон маданият арбоблари делегациясининг бошлиғи Ҳ. С. Шукурова виставкага қисқача нутқ сўзлаб, бундай деди:

Бу йил Ўзбекистон пойтахтининг аҳолиси Польша миллий санъатининг шаҳримизда намойиш қилинган ажойиб виставкаси билан ғоят мароқланиб танишди. Эндиликда халқ Польшасининг меҳнаткашлари Ўзбекистон усталарининг асарларини кўриб турибдилар.

Бу виставка, деди Польша Халқ Республикаси давлат кенгашининг аъзоси, Польша-Совет дўстлиги жамияти Бош правлениеси раисининг ўринбосари Л. Хайн, бизга ўзбек халқининг ажойиб ўзига хос санъати билан яқиндан танишиш имконини беради. Шу билан бирга, дўстларимиз серқуёш Ўзбекистондан ўз халқи қалбининг ҳароратини олиб келдилар.

Виставканинг тантанали очилиш дақиқаси бошланади. З. Гарстецкий қизил лентани қирқади. Ўртоқ Шукурова тўпланган кишиларни «Хуш келибсиз», деб таклиф қилади.

Томошабинлар Ўзбекистоннинг гўзал табиатини акс эттирувчи суратлар олдида узоқ туриб қоладилар. Рассом С. Абдуллаевнинг зўр маҳорат билан ишлаган «Ёзувчи портрети» кўп кишининг эътиборини ўзига тортди. Томошабинлар гилам ва сўзаналарнинг бежирим нақшларига синчиклаб тикиладилар, ўзбек наққошларининг ёғоч, темир, ганчга ўйиб ишлаган антиқа асарларидан завқланадилар. Кўзга кўринарли жойга чирой-ли сўзана осиб қўйилган, унга чеварлар қўли билан қуйидаги ўзбек сўзлари тикиб ёзилган: «Польша-Совет дўстлиги жамиятига Чет эл мамлакатлари билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятидан. Тошкент 1961 йил».

Ўзбек суратқашлик усталари ва халқ соҳибкорларининг виставкага қўйилган асарлари, деди машҳур поляк рассоми Александр Рафаловский, ғоят юксак баҳога сазовордир. Бу асарларда халқнинг зўр меҳнатсеварлигигина эмас, шу билан бирга унинг санъатга бўлган самимий муҳаббати ҳам акс эттирилган.

Варшавадаги Бадиий академиянинг профессори Антон Лижванский айтдики, бу виставка — ўзбек халқининг санъат соҳасида эришган муваффақиятларининг яққол кўригидир. Виставкадаги ҳамма асарлар ўзбек санъаткорларининг маҳорати юксак даражада эканлигидан далолат беради. Суратлар, гиламлар, сиркорлик буюмларидаги бўёқларнинг ранг-баранглиги биз учун ғайри табиий бўлиб, ажойиб таассурот қолдиради. Бу — муттасил ривожланиб бораётган дўстлигимизнинг шонли тимсоли, мамлакатларимиз ўртасидаги маданий ҳамкорликда янги бир поғонадир.

* * *

Бугун тушдан кейин Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг раҳбар ходимлари Ўзбекистон ва Қозоғистон маданият арбоблари делегацияларини қабул қилдилар.

* * *

ВАРШАВА, 7 октябрь. СССРнинг Польша Халқ Республикасидаги элчиси А. Б. Аристов Польшада ўтаётган Ўрта Осиё ва Қозоғистон совет республикалари маданият кунларининг қатнашчилари шарафига кеча қабул маросими ўтказди. Қабул маросимида республика маданият министри Л. Галимжонова бошлиқ Қозоғистон ва Чет эл мамлакатлари билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг раиси Ҳ. С. Шукурова бошлиқ Ўзбекистон маданият арбоблари делегациялари, артистлар, фан ва санъат арбоблари, Польша-Совет дўстлиги жамиятининг раҳбар ходимлари ҳозир бўлдилар.

Ўртоқ Аристов меҳмонларни самимий табриклагач, Польшада совет республикалари маданияти кунларини ўтказиш иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларда яхши традиция бўлиб қолди ҳамда улар ўртасидаги қардошларча дўстликни мустаҳкамлашга, социалистик лагерь мамлакатларининг бирлигини кучайтиришга ёрдам бермоқда, бутун дунёда тинчлик ишига хизмат қилмоқда, деди.

Шундан сўнг Польша-Совет дўстлиги жамияти Бош правлениеси раисининг ўринбосари М. Вонгровский нутқ сўзлади. Совет Шарқи республикаларининг вакилларини Совет ҳокимияти йиллари мобайнида шу республикаларнинг халқлари эришган улуғвор муваффақиятлар билан қизғин табриклади.

Қабул маросими вақтида концерт қўйиб берилди. Концертда Ўрта Осиё ва Қозоғистон совет республикаларининг ашулачилари ҳамда раққослари қатнашдилар.

Г. КИСЕЛЕВ,
С. ҚАЛАНДАРОВ,
ЎзТАГ махсус мухбирлари.

Эълонлар. Томошалар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

10 ОКТЯБРДА

19.00 — Ғунча телевизион журнали, 19.35 — КПСС XXII съезди олдидан. **Бешинчи океан флотилияси.** 20.00—**Телевизион янгиликлар.** 20.20—**Далада ишлаётганлар учун концерт** (ўзбек тилида), 21.10 — **Синовлар соати** номли киноповесть, 22.35 — **Ҳажмли-блокли экспериментал қурилиш** (қурилиш фильмлари фестивали).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/Х да **Марварид қидирувчилар**, 11/Х да **Севилья сартароши**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/Х да **Фурқат**, 11/Х да **Ҳамза**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 11/Х да **Ғазал фожиаси**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—11/Х да **Грузин цирки артистларининг гастроли**. Билетлар сотилмоқда.

КИНО

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

Садко (эрталаб соат 10 да), **Темирчи байроғи** (кеч 8 да) — «ВАТАН».

Ярмарка — «ДРУЖБА» (1-залда), «СПУТНИК» (2-залда), «ВАТАН», «ЕШ ГВАРДИЯ» (кундуз ва кечқурун).

Тонг «ДРУЖБА» (2-залда), «МИР», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ПИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Шайтоннинг ҳам кучи етмади — «СПУТНИК» (1-залда), НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛ-ЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Номаълум аёл — «КОМСОМОЛ 30 ПИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч 8 да).

Оққуш кўли — (кундуз соат 1-40 минутда), **Музикали воқеа** (кундуз ва кечқурун) — «КИНОЛЕКТОРИЙ».

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

Севги ва нўз ёши — НАВОИЙ номли.

Темирчи байроғи — «ФЕСТИВАЛЬ».

Шайтоннинг ҳам кучи етмади — КАФАНОВ номли, ПУШКИН номли (кеч соат 7 яримда).

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ:

ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ 26 ЎЙ

КОММУТАТОР — 26334 33262. Редакция бўлимларининг телефонлари: Партия турмуши — 33469. Пропаганда — 34780. Саноат ва транспорт — 27604. Совет қурилиши — 34760. Қишлоқ хўжалиги — 31286. Адабиёт ва санъат — 32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34524. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005. Секретариат — 34455. Эълонлар — 28142.

«Қизил Ўзбекистон» «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри Р. 01118. Нашр. Б. 238.